

مرتضی کریمی نیا

کتاب شناسی مطالعات تفسیری در زبانهای اروپایی

فهرست حاضر حاوی کتابها و مقالات انتشار یافته به یکی از زبانهای انگلیسی، فرانسوی، آلمانی، هلندی، ایتالیا و اسپانیولی در موضوع تفسیر قرآن است. محتوای این کتابها و مقالات، عموماً راجع به تاریخ تفسیر، دوره های مختلف تفسیر، تفاسیر قدیم و معاصر، مفسران معروف و نیز بررسی تفسیری پاره ای از آیات قرآن است. بنابراین در این کتاب شناسی، تفاسیر معروف قرآن که به زبانهای اروپایی ترجمه شده اند، گردآوری نشده اند. دامنه زمانی انتشار این منابع دو قرن نوزدهم و بیستم است، اما بیشتر این مقالات و کتب از نیمه قرن بیستم به این سو هستند. پاره ای از این منابع به فارسی یا عربی ترجمه شده اند که در هر مورد در پاورقی بدان اشاره کرده ایم. در ذیل هر شماره، مشخصات کتاب شناختی اثر آمده، و سپس ترجمه ای فارسی از عنوان مقاله یا کتاب، و نام مؤلف ارائه شده است. در پایان، نمایه ای موضوعی برای این کتاب شناسی تدوین شده است که استفاده از آن را آسان تر می کند.

کتاب شناسی ● مطالعات تفسیری در زبانهای اروپایی ■ مرتضی کریمی نیا

ABBOT, Freeland K.

1 « Maulana Maududi on Quranic interpretation. » *The Muslim World* 48 (1958) pp. 6-19.

فریلند آبوت، «تفسیر قرآن از دیدگاه مولانا ابوالاعلی مودودی»، (انگلیسی)

ABBOTT, Nabia.

2 *Studies in Arabic literary Papyri*. Vol. II: *Qur'anic commentary and tradition*. Chicago: University of Chicago Press, 1967.

نیبه آبوت، مطالعاتی در بابیروس‌های عربی. ج ۲: روایات و تفاسیر قرآنی، (انگلیسی)

ABDUL, MUSA O. A.

3 « The *Majma al-Bayan* of Tabarsi. » *The Islamic Quarterly* 15 (1971) pp. 106-120.

موسی عبدل، «درباره مجمع البیان طبرسی»، (انگلیسی)

4 *The Qur'an: Shaykh Tabarsi's commentary*. Lahore: Shaikh Muhammad Ashraf. 1979. vii+239pp.

موسی عبدل، تفسیر قرآن از امین الاسلام طبرسی، (انگلیسی)

5 « The historical development of Tafsir. » *Islamic Culture* 50 (1976) pp. 141-153.

موسی عبدل، «بسط و تحول تاریخی تفسیر قرآن»، (انگلیسی)

6 « The unnoticed Mufasssir Shaykh Tabarsi. » *The Islamic Quarterly* 15 (1971) pp. 96-105.

موسی عبدل، «مفسر گمنام، شیخ طبرسی»، (انگلیسی)

ABDUL HAQ, Mohammad.

7 « Ibn Sina's interpretation of the Qur'an. » *The Islamic Quarterly* (London) 32i (1988) pp. 46-56.

محمد عبدالحق، «تفسیر ابن سینا از قرآن»، (انگلیسی)

ABDULLAYEVA, Firuza I.

8 « Some linguistic peculiarities of the Lahor *tafsir*, its date and provenance. » *Manuscripta Orientalia* 2i (1996) pp. 20-24.

فیروزه عبدالآیف، «برخی غرائب زبانی از تفسیر لاهور؛ تاریخچه و منشأ آن»، (انگلیسی)

ABDUL MUKTADIR.

9 *Commentaries on the Quran, Hadis, law, theology and controversial works: catalogue of the Arabic and Persian manuscripts in the Oriental Public Library at Bankipur, Panta.* Panta: Oriental Public Library, 1928. 182pp.

عبدالمختار، تفاسیر و شروح قرآنی، حدیثی، فقهی، کلامی و آثار جدلی: فهرست مخطوطات عربی و فارسی کتابخانه عمومی شرقی در بانکپور، پانتا، (انگلیسی)

ABDUL QASEM, Muhammad.

10 « Al-Ghazali in defence of Sufistic interpretation of the Qur'an. » *Islamic Culture* 53ii (1979) pp. 63-86.

محمد عبدالقاسم، «دفاع غزالی از تفسیر و برداشت صوفیانه [عرفانی] از قرآن»، (انگلیسی)

ABDUS SATTAR, Muhammad.

11 « Al-Hiri's *Kifayat at-Tafsir*: a rare manuscript on the exegesis of the Qur'an. » *Islamic Studies* 16ii (1977) pp. 117-130.

محمد عبدالستار، «کفایة التفسیر حیری، مخطوطی نادر در موضوع تفسیر قرآن»، (انگلیسی)

12 « Tafsir Literature: an evaluation. » *The Royal Asiatic Society of Bangladesh* 31i (1986) pp. 129-136.

محمد عبدالستار، «ارزیابی‌ای از ادبیات تفسیری»، (انگلیسی)

13 « *Wujah al-Qur'an*: a branch of *tafsir* literature. » *Islamic Studies* 17 (1978) pp. 137-152.

محمد عبدالستار، «وجوه القرآن، شاخه‌ای از ادبیات تفسیر»، (انگلیسی)

ABRAHAMOV, B.nyamin.

14 *Anthropomorphism & Interpretation of the Qur'an in the Theology of al-Qasim ibn Ibrahim Kitab al-Mustarshid.* Leiden: E. J. Brill, 1996. xvii+152pp.

بنیامین آبراهاموف، انسان‌انگاری (تشبیه) و تفسیر قرآن در نظریات کلامی قاسم بن ابراهیم و کتاب المسترشد او، (انگلیسی)

ABU-DEEB, Kamal.

15 « Studies in the *majaz* and metaphorical language of the Qur'an: Abu 'Ubayda and al-Sharif al-Radi. » *Literary structures of religious meaning in the Qur'an*

ed. Issa J. Boullata, Richmond (Surrey): Curzon, 2000, pp. 310-353.

کمال ابودیب، «بررسی‌هایی در مسأله مجاز و زبان تمثیلی قرآن: مقایسه‌ای میان ابو عبیده و شریف رضی»، (انگلیسی)

ABUL QUASEM, Muhammad.

16 « Sufi interpretation of the Qur'an: Al-Ghazali as a proponent.» *Encyclopaedic survey of Islamic culture*. Vol. 7: *Sufism: evolution and practice*, ed. Mohamed Taher. Delhi: Anmol Publications, 1997, pp. 78-99 [Previously published article, revised & edited.]

محمد ابوالقاسم، «تفسیر صوفیانه قرآن در نگاه غزالی»، (انگلیسی)

ABU ZAID, Naṣr Hamid.

17 « Al-Ghazali's theory of interpretation.» *Journal of Osaka University of Foreign Studies* 72 (1986) pp. 1-25.

نصر حامد ابوزید، «تأویل یا تفسیر در نظر غزالی»، (انگلیسی)

18 « Islamic cosmology and Qur'anic exegesis.» *Religion in Wandel der Kosmologien*, ed. Dieter Zeller, Frankfurt: Peter Lang, 1999, pp. 217-230.

نصر حامد ابوزید، «کیهان‌شناسی اسلامی و تفسیر قرآنی»، (انگلیسی)

ADAMS, Charles J.

19 « Abul A'la Mawdudi's *Tafḥīm al-Qur'an*.» *Approaches to the history of the interpretation of the Qur'an*, ed. by Andrew Rippin. Oxford: Clarendon Press, 1988. pp. 307-323.

چارلز آدامز، «درباره تفهیم القرآن، اثر ابوالاعلی مودودی»، (انگلیسی)

ALGAR, Hamid.

20 « Some notes on Tafsir of the Qur'an.» *Al-Itihad (USA)* 5i (1968) pp. 3-7.

حامد الگار، «نکاتی در باب تفسیر قرآن»، (انگلیسی)

ALLARD, Michel.

21 « Comment comprendre le Coran selon Muḥasibī (m. 243/857). » *Bulletin d'études orientales* 29 (1977) pp. 7-16.

میشل آلا، «فهم قرآن بنا بر دیدگاه محاسبی (متوفای ۲۴۳/۸۵۷)»، (فرانسوی)

ALMAGOR, Ella.

22 « The early meaning of *majaz* and the nature of Abu 'Ubayda's exegesis. [GAS IX, 65.] » *Studia Orientalia Memoriae D. H. Baneth Dedicata*. Jerusalem: Magnes Press, 1979, pp. 307-326.

الإلمگور، «معنای قدیمی مجاز و ویژگی تفسیر ابو عبیده»، (انگلیسی)

ALONSO, M.

23 « El "ta'wil" y la hermenéutica sacra de Averroes. » *Al-Andalus* 7 (1942) pp. 127-151.

م. آلونسو، «تأویل و هرمنوتیک متون مقدس در نظر ابن رشد»، (اسپانیولی)

ANEES, Munawar Ahmad.

24 « Islamic Studies--publish and perish? Book and periodical citations on *Tafsir al-Qur'an* in Western languages. » *The Muslim World Book Review* 5ii (1985) pp. 55-68.

منور احمد انیس، «فهرستی از کتب و مقالات مربوط به تفسیر قرآن»، (انگلیسی)

ARNALDEZ, Roger.

25 « Commentaire de Fakhr al-Dîn al-Râzi au verset (17,85): "Ils t'interrogeront sur l'esprit; répons: l'esprit vient du commandement de mon Seigneur". » *Recueil d'articles offert à Maurice Borrmann par ses collègues et amis*. Rome: Pontificio Istituto di Studi Arabi e d'Islamistica, 1996 (Collection "Studi Arabo-Islamici del PISAI", 8), pp. 11-20.

روژه آرنالدز، «تفسیر فخرالدین رازی بر آیه ۸۵ سوره اسراء: "يَسْتَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي"»، (فرانسوی)

26 « Le Moi divin et le Moi humain d'après le commentaire coranique de Fahr Al-Din Al-Razi. » *Studia Islamica* 36 (1972) pp. 71-97.

روژه آرنالدز، «نفس [ذات] الهی و نفس انسانی در تفسیر قرآن فخرالدین رازی»، (فرانسوی)

27 « L'œuvre de Fakhr al-Din al-Razi, commentateur du Coran et philosophe. » *Cahiers de civilisation médiévale* 3 (1960) pp. 307-323.

روژه آرنالدز، «آثار فخرالدین رازی، فیلسوف و مفسر قرآن»، (فرانسوی)

28 « Quelques remarques sur le commentaire mystique de Qushayrî: *Lata'if al-isharat*. » *Annales du Département des Lettres Arabes (Université Saint-Joseph) / Hawyat Far' al-Adab al-'Arabiya (Jami'at al-Qiddis Yusuf)* 6 B / 1991-1992 (1995?) pp. 99-106.

روژه آرنالدز، «ملاحظاتى چند درباب تفسیر عرفانى قشیری با نام لطائف الاشارات»، (فرانسوی)

29 « Trouvailles philosophiques dans le commentaire coranique de Fakhr al-Din al-Razi. » *Etudes philosophique et littéraires* [Maroc] 31 (1968) pp. 11-24; *Etudes Orientales. Dirasat Sharqya* 4 (1989) pp. 17-26.

روژه آرنالدز، «یافته‌های فلسفی در تفسیر قرآن فخرالدین رازی»^(۱)، (فرانسوی)

AYOUB, Mahmoud M.

30 « Literary exegesis of the Qur'an: the case of al-Sharif al-Raqi. » *Literary structures of religious meaning in the Qur'an*, ed. Issa J. Boullata, Richmond (Surrey): Curzon, 2000, pp. 292-309.

محمود مصطفی ایوب، «تفسیر ادبی شریف رضی بر قرآن»، (انگلیسی)

31 « The prayer of Islam: a presentation of *surat al-fatihah* in Muslim exegesis. » *Journal of the American Academy of Religion, Thematic Issue* 47 (1979) pp. 635-647.

محمود مصطفی ایوب، «صلاة اسلام: بیانی از سوره فاتحه در تفاسیر اسلامی»، (انگلیسی)

32 « The speaking Qur'an and the silent Qur'an: a study of the principles and development of Imam Shari'atfasi. » *Approaches to the history of the interpretation of the Qur'an*, ed. by Andrew Rippin, Oxford: Clarendon Press, 1988, pp. 177-198.

محمود مصطفی ایوب، «قرآن ناطق و قرآن صامت: مبانی تفسیر شیعه امامیه از قرآن و تحولات آن»، (انگلیسی)

33 « Towards an Islamic Christology, II. The death of Jesus, reality or delusion (a study of the death of Jesus in *Tafsir* literature). » *The Muslim World* 70ii (1980) pp. 91-121.

محمود مصطفی ایوب، «مسیح‌شناسی اسلامی، بخش دوم: وفات عیسی، حقیقت یا توهم (بررسی مرگ عیسی در متون تفسیری)»، (انگلیسی)

BAALBAKI, Ramzi.

34 « A difficult passage in Farra's *Ma'ani-l-Qur'an*. » *Bulletin d'Études Orientales* 35 (1983) pp. 13-18.

رمزی بعلبکی، «یک فقرة مشکل در معانی القرآن فراء»، (انگلیسی)

۱- ترجمه به فارسی: روژه آرنالدز، «یافته‌های فلسفی در تفسیر کبیر فخرالدین رازی»، ترجمه و تلخیص رضا داوری، معارف، دوره سوم، ش ۱، فروردین-تیر ۱۳۶۵، صص ۳۱۲-۳۱۸.

BACHMANN, Peter.

35 « Un commentaire mystique du Coran. » *Arabica* 47iii-iv (2000) pp. 503-509.

پتر باخمان، «تفسیری عرفانی بر قرآن»^(۱)، (فرانسوی)

BALJON, Johannes Marinus Simon.

36 « A comparison between the Qur'anic views of 'Ubayd Allah Sindhi and Shah Wali Allah. » *Islamic Studies* 16iii (1977) pp. 179-188; also in *Sind Quraterly* 7i (1979) pp. 7-12; also in *Sind through the centuries*, ed. Hamida Khuhro. Karachi & New York: Oxford University Press, 1981. pp. 183-190.

یوهانس مارینوس سیمون بالیون، «مقایسه‌ای میان آرای قرآنی عبیدالله سندی و شاه ولی الله دهلوی»، (انگلیسی)

37 « A modern Urdu tafsir. » *Die Welt des Islams* 2 (1952) pp. 95-107.

یوهانس مارینوس سیمون بالیون، «تفسیری از قرآن به زبان اردو»، (انگلیسی)

38 *Modern Muslim Koran interpretation, 1880-1960*. Leiden: E.J. Brill, 1961. ix+135pp.

یوهانس مارینوس سیمون بالیون، تفاسیر جدید مسلمانان از قرآن، سال‌های ۱۸۸۰-۱۹۶۰، (انگلیسی)

39 « De moderne Moslimse Koran-exegese. » *Nederlands theologisch tijdschrift* 9 (1954/55) pp. 65-78.

یوهانس مارینوس سیمون بالیون، «تفاسیر جدید مسلمانان از قرآن»، (هلندی)

BAR-ASHER, Meir Mikha'el.

40 « Deux traditions hétérodoxes dans les anciens commentaires imamites du Coran. » *Arabica* 37 (1990) pp. 291-314

مایر میخائیل برآشر، «دو روایت متناقض در تفاسیر کهن امامیه از قرآن»، (فرانسوی)

41 *Scripture and exegesis in early Imam Shiism*. Leiden: Brill, 1999 (Islamic Philosophy, Theology and Science ^ Textes and Studies, 37). 274pp.

مایر میخائیل برآشر، متن و تفسیر قرآن از دیدگاه نخستین مفسران شیعه، (انگلیسی)

۱- ترجمه به فارسی: پیتر باخمن، «تفسیری عرفانی از قرآن»، ترجمه فاطمه تهامی، آینه پژوهش، سال دوازدهم، ش ۲، شماره پیاپی ۶۸، خرداد-تیر ۱۳۸۰، ص ۲۰-۲۳.

42 « Variant readings and additions of the Imam-Si'a to the Quran. » *Israel Oriental Studies* 13 (1993) pp. 39-74

مایر میخائیل برآشر، «اختلاف قرائات و اضافات شیعه امامیه به قرآن»، (انگلیسی)

BARTH, J.

43 « Studien zur Kritik und Exegese des Qorans. » *Der Islam* 6 (1915-16) pp. 113-148.

ی. بارت، «مطالعاتی در باب نقد و تفسیر قرآن»، (آلمانی)

BECK, Edmund.

44 « Die b. Mas'udvarianten bei al-Farra'. » *Orientalia* 25 (1956) pp. 353-383; 28 (1959) pp. 186-205, 230-256.

ادموند بک، «قرائت ابن مسعود نزد فرّاء»، (آلمانی)

BEESTON, A. F. L.

45 *Baidawi's commentary on Surah 12 of the Qur'an; text, accompanied by and interpretative rendering and notes.* Oxford: Clarendon Press, 1963. viii+98pp; Leiden: E.J. Brill, 1970.

آ.ف. بیسٹن، تفسیر بیضاوی بر سوره یوسف: متن ترجمه تفسیری و یادداشت‌های توضیحی، (انگلیسی)

BELL, Richard.

46 *A commentary to the Qur'an.* Eds. C.E. Bosworth and M.E.J. Richardson. Manchester: University of Manchester, 1991. Vol. 1: *Surahs I-XXIV*, 608pp. Vol. 2: *Surahs XXV-CXIV*, 603pp.

ریچارد بل، تفسیری بر قرآن، (انگلیسی)

BEN-SHAMMAI, H.

47 « Jew-hatred in the Islamic tradition and the Koranic exegesis. » Tr. Reisner, N.H. *Antisemitism through the ages*, ed. S. Almog. London: Pergamon, 1988, pp. 161-169.

بن شمای، «انزجار از یهود در سنت اسلامی و تفسیر قرآن»، (انگلیسی)

BERG, Herbert.

48 « Elijah Muhammad: an African American Muslim *mufassir*? » *Arabica* 45iv (1998) pp. 320-346.

هربرت برگ، «الجاه محمد: مفسر مسلمان آفریقایی آمریکایی؟»، (انگلیسی)

49 « Tabari's exegesis of the Qur'anic term *al-Kitab*. » *Journal of the American Academy of Religion* 63iv (1995) pp. 761-774.

هربرت برگ، «تفسیر طبری از واژه قرآنی کتاب»، (انگلیسی)

BERG, Herbert. (ed.)

50 *The development of exegesis in early Islam: the authenticity of Muslim literature from the formative period*. Richmond (Surrey): Curzon, 2000. 251pp.

هربرت برگ، تحول و تکامل تفسیر در سده‌های نخست اسلامی، (انگلیسی)

BERGER, Lutz.

51 « Esprits et microbes: l'interprétation des *ginn-s* dans quelques commentaires coraniques du XXe siècle. » *Arabica* 47iii-iv (2000) pp. 554-562.

لوت برژر، «ارواح و میکروب: تفسیر واژه جن در برخی تفاسیر قرن بیستم»، (فرانسوی)

BERTHELS, E. E.

52 « Rukopis' tafsira Sulami v Gosudarstvennoi Publichnoi Biblioteke. (Le manuscrit de tafsir Sulami de la Bibliothèque Publique.) *Bull. Acad. Sci.* 6 ser., 21 (1927) pp. 417-424.

برتلز، «نسخه خطی تفسیر سلمی در کتابخانه عمومی»، (روسی-فرانسوی)

BHUIYAN, M. A. Quasem.

53 « The Holy Qur'an: translation and commentaries in Bengali language. » *Al-Islam* (Dhaka) 8x (1992) pp. 6-14.

قاسم بوئیان، «ترجمه و تفاسیر قرآن کریم در زبان بنگالی»، (انگلیسی)

BIRKELAND, Harris.

54 « Einige Bemerkungen zur Erklärung von Sura 95. » *Le monde oriental* 31 (1937) pp. 1-15.

هریس بیرکلند، «ملاحظات چند در باب تفسیر سوره تین»، (آلمانی)

55 « The interpretation of Surah 107. » *Studia Islamica* 9 (1958) pp. 13-29.

هریس بیرکلند، «تفسیر سوره ماعون»، (انگلیسی)

56 *Muslim interpretation of surah 107*. Oslo: H. Aschehoug & Co., 1958. 58pp.

هریس بیرکلند، تفسیر اسلامی از سوره هاعون، (انگلیسی)

57 *Old Muslim opposition against interpretation of the Koran*. Uppsala: Almqvist & Wiksells, 1955. 42pp.

هریس بیرکلند، مخالفت اولیه اسلامی با تفسیر قرآن، (انگلیسی)

BISHOP, Eric F. F. & KADDAL, Mohamed.

58 *Chrestomathia Baidawiana: the light of inspiration and the secrets of interpretation: being a translation of the chapter of Joseph (Surat Yusuf) with the commentary of Nasir ad-Din al-Baidawi*. Glasgow: Jackson, Son & Company, 1957. 60pp.

ایریک ف. بیشاپ و محمد خدل، انوار التنزیل و اسرار التأویل: ترجمه‌ای از سوره یوسف همراه با تفسیر یضاوی، (انگلیسی)

BOBZIN, Hartmut.

59 « Notes on the importance of variant readings and grammar in the *Tafsir al-Galalayn*. » *Zeitschrift für Arabische Linguistik* 15 (1985) pp. 33-44.

هارتموت بوتسین، نکاتی درباب اهمیت اختلاف قرائت و نحو در تفسیر الجلالین، (انگلیسی)

BODROGLIGETI, A. J. E.

60 « Ghosts, copulating friends, and pedestrian locusts in some reviews of Eckmanna's "Middle Turkic glosses". » *Journal of the American Oriental Society* (Ann Arbor, MI, USA) 104 (1984) pp. 455-464.

بودروگلیگتی، «مرور و ملاحظاتی بر کتاب تفاسیر قرآن به ترکی میانه، اثر اِکمان»، (انگلیسی)

BORRMANS, Maurice.

61 « Le commentaire du *Manar* à propos du verset coranique sur l'amitié des musulmans pour les chrétiens (5, 82), présentation et traduction. » *Islamochristiana* 1 (1975) pp. 71-86.

موریس بُرمان، «تفسیر المنار از آیه ۸۲ سوره مائده: درباب مودت مسلمانان با مسیحیان»، (فرانسوی)

BOULLATA, Issa J.

62 « Modern Qur'an exegesis: a study of Bint al-Shati's method. » *The Muslim World* 64ii (1974) pp. 103-114.

عیسی بولاتا، «تفسیر جدید قرآن: مطالعه‌ای در روش بنت الشاطی»، (انگلیسی)

63 «Poetry citation as interpretive illustration in Qur'an exegesis: Masa'il Nafi' Ibn al-Azraq.» *Islamic studies presented to Charles J. Adams*, ed. by Wael B. Hallaq & Donald P. Little. Leiden: E.J. Brill, 1991. pp. 27-40.

عیسی بولاتا، «مسائل نافع بن ازرق: شواهد شعری به مثابه توضیحاتی روشن کننده در تفسیر قرآن»، (انگلیسی)

64 «The rhetorical interpretation of the Qur'an: i'jaz and related topics.» *Approaches to the history of the interpretation of the Qur'an*, ed. by Andrew Rippin. Oxford: Clarendon Press, 1988. pp. 139-157.

عیسی بولاتا، «تفسیر بلاغی قرآن: درباره اعجاز و موضوعات مربوط به آن»^(۱)، (انگلیسی)

65 «Sayyid Qutb's literary appreciation of the Qur'an.» *Literary structures of religious meaning in the Qur'an*, ed. Issa J. Boullata, Richmond (Surrey): Curzon, 2000, pp. 354-371.

عیسی بولاتا، «ارزیابی و درک ادبی سید قطب از قرآن»، (انگلیسی)

BOULLATA, Issa J. (ed.)

66 *Literary structures of religious meaning in the Qur'an*. Richmond (Surrey): Curzon, 2000. 393pp.

عیسی بولاتا، ساختارهای ادبی معنای دینی در قرآن [مجموعه مقالات]، (انگلیسی)

BOURGUIBA, Habib.

67 «L'interprétation du Qoran et le jeûne de Ramadan.» *Confluent* 42-43 (1964) pp. 548-559.

حیب بورقیه، «تفسیر قرآن و روزه رمضان»، (فرانسوی)

BÖWERING, Gerhard H.

68 «The major sources of Sulam's minor Qur'an commentary.» *Oriens* 35 (1996) pp.35-56.

گرهارد بورینگ، «مراجع اصلی سلمی در تفسیر مختصرش بر قرآن»، (انگلیسی)

69 *The mystical vision of existance in classical Islam: the Qur'an hermeneutics of the Safi Sahl at-Tustar*, (d. 283/896). Berlin & New York: Walter de Gruyter, 1980. xi+286pp.

- ترجمه به فارسی: عیسی جی. بولاتا، «تفاسیر بلاغی و اعجاز قرآن»، ترجمه حسین فروزانفر، پژوهشهای قرآنی، سال پنجم، شماره پیاپی ۱۷-۱۸، بهار و تابستان ۱۳۷۹، ص ۳۴۶-۳۶۳.

گرهارد بورینگ، نگرشی عرفانی به وجود در سده‌های نخست اسلام: مکتب تأویلی سهل تستری در باب قرآن، (انگلیسی)

70 « The Qur'an commentary of Al-Sullamī. » *Islamic studies presented to Charles J. Adams*, ed. by Wael B. Hallaq & Donald P. Little. Leiden: E.J. Brill, 1991. pp. 41-56.

گرهارد بورینگ، «تفسیر قرآن سلمی»، (انگلیسی)

71 « Sulamī's commentary on the Qur'an. » *American Research Center in Egypt Newsletter* 121 (1983) pp. 16-18.

گرهارد بورینگ، «تفسیر قرآن سلمی»، (انگلیسی)

BROWNE, Edward G.

72 « Description of an old Persian commentary of the Kur'an. » *Journal of the Royal Asiatic Society* (1894) pp. 417-524.

ادوارد براون، «توصیف یک تفسیر کهن فارسی از قرآن»، (انگلیسی)

BRUNS, Jerald L.

73 « The mystical hermeneutics of al-Ghazali. » *Hermeneutics: Ancient and Modern*. New Haven and London ^ Yale University Press, 1992.

جرالد برنز، «هرمنوتیک (تأویل) صوفیانه غزالی»، (انگلیسی)

BUCK, Christopher.

74 *Symbol and secret: Qur'an commentary in Bahá'ulláh's Kitáb-i íqán*. Los Angeles: Kalimat Press, 1995 (Studies in the Bábí and Bahá'í Religions, 7). 326pp.

کریستوفر بک، نماد و رمز: تفسیر قرآن در کتاب ایقان بهاء‌الله»، (انگلیسی)

BUHL, Frants.

75 « Zur Kuránexegese. » *Acta Orientalia* 3 (1925) pp. 97-108.

فرانتس بوهل، «درباره تفسیر قرآن»، (آلمانی)

BURGGRAFF, [P.?)

76 « Présente à l'Académie la première moitié du commentaire de Zamakschari sur le Coran. » *Bulletins de l'Académie Royale des Sciences et Belles-Lettres de Bruxelles*, 13i (1846) p. 89.

پ. بورگراف، «معرفی نیمه نخست تفسیر زمخشری بر قرآن»، (فرانسوی)

BURKE, Ata Karim.

77 « Maulana Azad and his *Tarjumanu'l-Quran*. » *Indo-Iranica* 32i-ii (1979) pp. 29-43.

عطا کریم بورک، «مولانا ابوالکلام آزاد و ترجمان القرآن او»، (انگلیسی)

BURTON, John.

78 « The exegesis of Q. 2: 106 and the Islamic theories of *naskh: ma nansakh min aya aw nansaha na'ti bi khairin minha aw mithliha*. » *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*, 48 (1985) pp. 452-469

جان برتن، «تفسیر آیه ۱۰۶ سوره بقره و نظریه های اسلامی در باب نسخ»، (انگلیسی)

79 « The interpretation of Q. 4:23 and Muslim theories of Naskh. » *Occasional Papers of the School of Abbasid Studies* 1 (1986) pp. 40-54.

جان برتن، «تفسیر آیه ۲۳ سوره نساء و نظریه های اسلامی در باب نسخ»، (انگلیسی)

80 « The interpretation of Q. 43,81 and the techniques of exegetes. » *Proceedings of the 14th Congress of the Union Européenne des arabisants et Islamisants, Budapest... 1988*. Part 1. Ed. A. Fodor. Budapest: Eötvös Loránd University Chair for Arabic Studies & Csoma de köörös Society, Section of Islamic Studies, 1995 (*The Arabist: Budapest Studies in Arabic*, 13-14) pp. 3-12.

جان برتن، «روش های تفسیری در بیان آیه ۸۱ سوره زخرف»، (انگلیسی)

81 « The interpretation of Q. 87: 6-7 and the theories of nash. » *Der Islam* 62 (1985) pp. 5-19.

جان برتن، «تفسیر آیات ۶-۷ سوره اعلی و نظریه های نسخ»، (انگلیسی)

82 « Law and exegesis: the penalty for adultery in Islam. » *Approaches to the Qur'an*, ed. G.R. Hawting & Abdul-Kader A. Shareef. London: Routledge, 1993, pp. 269-284 [Qur'anic texts.]

جان برتن، «تعیین حد زنا در کشاکش میان فقه و تفسیر»، (انگلیسی)

83 « *Mut'a, tamattu'* and *istimta'*: a confusion of *tafsirs*. » *Union Européenne des Arabisants et Islamisants, 10th Congress, Edinburgh 1980: Proceedings*, ed. R. Hillenbrand. Edinburgh, 1982, pp. 1-11.

جان برتن، «متع، تمتع و استمتاع: خلطی در تفاسیر»، (انگلیسی)

BUSSE, Heribert.

84 « The destruction of the Temple and its reconstruction in the light of Muslim exegesis of Sura 17: 2-8. » *Jerusalem Studies in Arabic and Islam* 20 (1996) pp. 1-17.

هریبرت بوسه، «ویرانی و بازسازی معبد هیکل، بنا به تفاسیر اسلامی از آیات ۲-۸ سوره اسراء»، (انگلیسی)

CACHIA, P. J. E.

85 « Baydawī on the *Fawatih*. » *Journal of Semitic Studies* 13 (1968) pp. 218-231.

پ. کاجیا، «رای بیضاوی در باب فواتح سوره‌ها [حروف مقطعه]»، (انگلیسی)

CALASSO, G.

86 « La "Sura degli Uomini" nel commento di Fahr ad-Din ar-Razai. » *Egitto e Vicino Oriente* 2 (1979) pp. 231-250.

کالاسو، «سوره ناس در تفسیر فخرالدین رازی، (اسپانیولی؟)»

CALDER, Norman.

87 « *Tafsir* from Tabarī to Ibn Kathīr: problem in the description of a genre, illustrated with reference to the story of Abraham. » *Approaches to the Qur'an*, ed. G.R. Hawting & Abdul-Kader A. Shareef. London: Routledge, 1993, pp. 101-140.

نورمن کالدر، «تفسیر از طبری تا ابن‌کثیر»، (انگلیسی)

CALDERINI, Simonetta.

88 « *Tafsir* of *ʿAlamn* in *Rabb al-ʿAlamn*, Qur'an 1:2. » *Bulletin of the School of Oriental and African Studies* 57i (1994) pp. 52-58.

سیمونتا کالدرینی، «تفسیر عالمین در عبارت رَبُّ الْعَالَمِينَ، سوره حمد، آیه ۲»، (انگلیسی)

CAPEZZONE, L.

89 « Alterità e islamizzazione: Iblis e il pavone nel commento coranico di Surabadi. » *Annali di Ca' Foscari* 31iii / Serie Orientale 23 (1992) pp. 25-50.

ل. کاپزونه، «نامسلمانی و دعوت به اسلام: ابلیس و طاووس در تفسیر قرآن سورآبادی»، (ایتالیایی)

CARRÉ, Olivier.

90 « Aux sources des Frères musulmans radicaux: la lecture du Coran par

Sayyid Qutb. «*Arabica* 32 (1985) pp. 261-288.

أليور كاره، «قرائت سيد قطب از قرآن: منبع الهام اخوان المسلمين راديكال»، (فرانسوی)

91 *Mystique et politique: lecture révolutionnaire du Coran par Sayyid Qutb, Frère Musulman radical*. Paris: Cerf; Presses de la Fondation National des Sciences Politiques, 1984, 248pp

أليور كاره، عرفان و سياست: قرائت انقلابی از قرآن توسط سيد قطب و اخوان المسلمين راديكال، (فرانسوی)

CARROL, W. Russell.

92 *Koran in the light of Christ*. Chicago: Franciscan Herald Press, 1977. 223pp.

رُسيل كارل، مسيح از منظر قرآن، (انگلیسی)

CARROLL, Lucy.

93 « Qur'an 2:229: "A charter granted to the wife"? Judicial *khul'* in Pakistan.» *Islamic Law and Society* 3i (1996) pp. 91-126.

لوسی كارل، «آيا در آية ۲۲۹ سورة بقره، حكمی به زنان اختصاص داده شده است؟ طلاق خُلع در پاكستان»، (انگلیسی)

CARTER, Michael G.

94 « Remarks on M. B. Schub: "A sublime subtlety?" » *Zeitschrift für Arabische Linguistik* 7 (1982) pp. 79-81.

مایکل كارتر، «ملاحظاتى در باب مقاله م. ب. شُب با عنوان "يك نکته سنجی عالی: تفسیر فخر رازی بر آية ۵۸ سورة الرحمن"»، (انگلیسی)

CARUSO, A.

95 « Note di comologia islamica nel commento coranico di Fakhr ad-Dīn al-Razī. » *Annali (Istituto Universitario Orientale)* 47 (1987) pp. 15-37.

آ. کاروسو، «ملاحظاتى درباره کیهان شناسی اسلامى در تفسیر قرآن فخرالدین رازى»، (ایتالیایی)

CEYLAN, Yasin.

96 *Theology and Tafsvr in the major works of Fakhr al-Dīn al-Razī*. Kuala Lumpur: International Institute of Islamic Thought & Civilization, 1996. 240pp.

یاسین سیلان، کلام و تفسیر قرآن در مهم ترین آثار فخرالدین رازی، (انگلیسی)

CHARFI, Abdelmajid.

97 « Le christianisme dans le 'Tafsir' de Tabari. » *Mélanges de l'institut dominicain d'études orientales du Caire* 16 (1983) pp. 117-168.

عبدالماجد شرفی، « مسیحیت در تفسیر طبری، » (فرانسوی)

98 « Christianity in the Qur'an commentary of Tabari. » *Islamochristiana* 6 (1980) pp. 105-148.

عبدالماجد شرفی، « مسیحیت در تفسیر طبری، » (انگلیسی)

CHARTIER, Marc.

99 « Un essai recent d'interpretaion du coran: Mustafa Mahmud. » *Oriente Moderno* 52 (1972) pp. 716-728.

مارک شارتییه، « گفتاری نو در باب تفسیر قرآنِ مصطفی محمود، » (فرانسوی)

100 « Muhammad Ahmad Khalaf Allâh et l'exégèse coranique. » *Revue de l'Institut des Belles Lettres Arabes* (Tunis) 137 (1976-7) pp. 1-31.

مارک شارتییه، « تفسیر قرآن در نگاه محمد احمد خلف الله، » (فرانسوی)

CHEIKH, Nadia Maria el-

101 « Surat al-Rum: a study of the exegetical literature. » *Journal of the American Oriental Society* (Ann Arbor, MI, USA) 118iii (1998) pp. 356-364.

نادیا ماریه الشیخ، « بررسی متون تفسیری دربارهٔ سورهٔ روم، » (انگلیسی)

102 « Un commentaire chinois du Coran. » *Revue du monde musulman* 4 (1908) pp. 540-547.

بدون مؤلف، « تفسیری از قرآن به زبان چینی، » (فرانسوی)

CONERMANN, Stephan.

103 *Mustafa Mahmud (geb. 1921) und der modifizierte islamische Diskurs im modernen Ägypten*. Berlin: Klaus Schwarz, 1998. 361pp.

اشتفان کُنرمان، مصطفی محمود و گفتار اسلامی دیگرگون شده در مصر معاصر، (آلمانی)

COOK, David.

104 « The Prophet Muhammad, Labib al-Yahudi and the commentaries to sura 113. » *Journal of Semitic Studies* 45ii (2000) pp. 322-345.

دیوید کوک، «حضرت محمد، لیب الیهودی، و تفاسیر سوره فلق»، (انگلیسی)

CORNELL, Vincent J.

105 «*‘Ilm al-Qur’an in Al-Andalus: the tafsir muharrar in the work of three authors.*» *Jusar* (The UCLA) Journal of Middle Eastern Studies) 2 (1986) pp. 63-81.

وینسنت کرنل، «علوم قرآنی در اندلس: تفسیر المصحف الوجیز، با تحقیق سه مؤلف»، (انگلیسی)

CRAGG, Kenneth.

106 «*Tafsir and Istisrar in the Qur’an.*» *Islam and Christian-Muslim Relations* 8iii (1997) pp. 309-321.

کینت کراگ، «تفسیر و استفسار در قرآن»، (انگلیسی)

CRONE, Patricia.

107 «*A note on Muqatil b. Hayyan and Muqatil b. Sulayman.*» *Der Islam* 74 (1997) pp. 238-249.

پاتریشیا کرون، «نکته‌ای درباره‌ی مقاتل بن حیان و مقاتل بن سلیمان»، (انگلیسی)

DANKOFF, R.

108 «*Some notes on the Middle Turkic glosses.*» *Journal of Turkish Studies* 5 (1981) pp. 41-44 [Y Eckmann, 1976.]

ر. دانکف، «یادداشت‌هایی درباره‌ی کتاب تفاسیر قرآن به ترکی میانه [اثر اِکمان]»، (انگلیسی)

DENNY, Frederick Mathewson.

109 «*Exegesis and recitation: their development as classical forms of Qur’anic piety.*» *Transitions and transformations in the history of religions: essays in honor of Joseph M. Kitagawa*, ed. by Frank F. Reynolds & Theodor M. Ludwig. Leiden: Brill, 1980. pp. 91-123.

فردریک دینی، «شکل‌گیری تفسیر و قرائت: قدیمی‌ترین اشکال دینداری قرآنی»، (انگلیسی)

DÉVÉNYI, Kinga.

110 «*Al-Farra’ and Al-Kisa’: refernces to grammarians and Qur’an readers in the Ma’an l-Qur’an of Al-Farra’.*» *Proceedings of the colloquium on Arabic grammer, Budapest... 1991*, ed. K. Dévényi & T. Iványi. Budapest: Eötvös Loránd University Chair for Arabic Studies & Cosma de Korös Society Section of Islamic Studies, 1991, (*The Arabist: Budapest Studies in Arabic*, 3-4) pp. 159-176.

کینگا دونی، «فراء و کسائی و رجوع به اقوال نحویان و فراء قران در کتاب معانی القرآن اثر فراء»، (انگلیسی)

111 « Lexical index to al-Farra's *Ma'amal-Qur'an*.» *Arabist: Budapest Studies in Arabic*, 6-7 (1993) pp. 59-74

کینگا دونی، «معانی القرآن فراء همراه با فهرست ترتیبی وازگان»، (انگلیسی)

DOLLAH, Mohamed Asin.

112 « The concept of praying in the Qur'an: a psychological interpretation. » *Islamiyyat* (Selangor, Malaysia) 12 (1991) pp. 25-38.

محمد اسین دله، «تفسیری روان‌شناختی از مفهوم دعا [صلاة] در قرآن»، (انگلیسی)

113 « Al-Tabarī's interpretation of *Salat* in the Qur'an: a psychological examination. » *Hamdard Islamicus* 17i (1994) pp. 47-55.

محمد اسین دله، «بررسی روان‌شناختی تفسیر طبری از واژه صلاة در قرآن»، (انگلیسی)

DONALDSON, Dwight D.

114 « Shahrastān's expositon (*Tafsir*) of the Qur'an. » *The Muslim World* 29iv (1939) pp. 421-422.

د. دونالدسن، «تفسیر شهرستانی بر قرآن»، (انگلیسی)

ECKMANN, János.

115 *Middle Turkic glosses of the Rylands interlinear Koran translation*. Ed. E. Schutz with perface in English by L. Legeti. Budapest: Akadémiai Kiadó [also, New York: International Publications Service], 1976. 359pp.

یوناس اِکمان، تفاسیر قرآن به ترکی میانه، (انگلیسی)

ENNAIFER, H'mida.

116 *Les commentaires coraniques contemporains: analyse de leur méthodologie*. Rome: Pontificio Istituto de Studi Arabi e d'Islamistica (P.I.S.A.I.), 1998 (Etudes Arabes, 93; Studi Arabo-Islamici del PISAI, 10). 111+105pp. [Arabic & English. Arabic title: *Al-tafsir al-Qur'anya al-mu'asira: qira'a fi 7-minhaj*.]

امیده اینفر، بررسی روش‌شناختی تفاسیر قرآنی معاصر، (فرانسوی)

ESACK, Farid.

117 « Contemporary religious thought in South Africa and the emergence

of Qur'anic hermeneutical notions.» *Islam and Muslim-Christian Relations* 2ii (1991) pp. 206-226.

فرید ایساک، «اندیشه دینی معاصر در آفریقای جنوبی و ظهور دیدگاه‌های هرمنوتیک قرآنی»، (انگلیسی)

118 «The exodus paradigm in the Qur'an in the light of re-interpretative Islamic thought in South Africa.» *Islamochristiana* 17 (1991) pp. 83-97.

فرید ایساک، «هجرت قرآنی از منظر آرای تفسیری جدید در آفریقای جنوبی»، (انگلیسی)

119 «Qur'anic hermeneutics: problems and prospects.» *The Muslim World* 83ii (1993) pp. 118-141

فرید ایساک، «هرمنوتیک قرآنی: مسائل و دیدگاه‌ها»، (انگلیسی)

FARUQI, Isma'il Ragr al-

120 «Towards a new methodology for Qur'anic exegesis.» *Islamic Studies* 1i (1962) pp. 35-52. Also in *Al-Ilm* (Durban) 15 (1995) pp. 24-42.

اسماعیل راجی الفاروقی، «به سوی متدلوژی جدیدی در تفسیر قرآن»، (انگلیسی)

FARUQI, 'Imadulhasan Azad.

121 «Maulana Abul Kalam Azad's approach to the understanding of the Qur'an: distinguishing features.» *Islam and the Modern Age* 28i (1997) pp. 69-76.

عمادالحسن آزاد الفاروقی، «وجوه ممیزه رهیافت ابوالاعلی مودودی در فهم قرآن»، (انگلیسی)

122 *The Tarjuman al-Quran: a critical analysis of Maulana Abul-Kalam Azad's approach to the understanding of the Quran*. New Delhi: Vikas Publishing House, 1982. xi+118pp.

عمادالحسن آزاد الفاروقی، ترجمان القرآن: تحلیلی انتقادی از رهیافت مولانا ابوالکلام آزاد به فهم قرآن، (انگلیسی)

FAZLUR RAHMAN.

123 «Interpreting the Qur'an.» *Afkar Inquiry* 3v (1986) pp. 45-49.

فضل الرحمن، «تفسیر قرآن»، (انگلیسی)

FEDERSPIEL, Howard M.

124 «An introduction to Qur'anic commentaries in contemporary southeast Asia.» *The Muslim World* 81ii (1991) pp. 149-165.

هاوارد فدرسپایل، «معرفی تفاسیر قرآنی در آسیای جنوب شرقی معاصر»، (انگلیسی)

125 *Popular Indonesian literature of the Qur'an*. Ithaca (USA): Cornell University. Southeast Asia Program, 1994 (Publication: Cornell Modern Indonesia Project, 72). 166pp.

هاوارد فدرسپایل، مکتوبات رایج و عام قرآنی در زبان اندونزیایی، (انگلیسی)

FEENER, R. M.

126 «Notes towards the history of Qur'anic exegesis in Souteast Asia.» *Studia Islamika/ Studiya Islamka* 5iii (1998) pp. 47-76.

ر.م. فینر، نکاتی در باب تاریخ تفسیر قرآن در آسیای جنوب شرقی، (انگلیسی)

FEILCHENFELD, Josef.

127 *Ein einleitender Beitrag zum garib al-kur'an nebst einer Probe aus dem Lexikon des Segestâni*. Wien, 1892.

یوزف فایلیخنفلد، گامی اولیه در غرب القرآن، به ضمیمه نمونه‌هایی از فرهنگ نامه سجستانی، (آلمانی)

FIRESTONE, Reuven.

128 «Abraham's son as the intended sacrifice (al-dhabih, Qur'an 37: 99-113): issues in Qur'anic exegesis.» *Journal of Semitic Studies* 34 (1989) pp. 95-131.

ریون فایرستون، «مسائلی در تفسیر قرآن: فرزند ابراهیم، قربانی مورد نظر (سوره صافات، آیات ۹۹-۱۱۳)»، (انگلیسی)

129 *Journeys in holy lands: the evolution of the Abraham-Ismael legends in Islamic exegesis*. Albany: State University of New York Press, 1990. xv+265pp.

ریون فایرستون، «سفر به سرزمین‌های مقدس: تحول و تکامل داستان ابراهیم-اسماعیل در تفاسیر اسلامی»، (انگلیسی)

130 «The problem of Sarah's identity in Islamic exegetical tradition.» *The Muslim World* 80ii (1990) pp.65-71.

ریون فایرستون، «مسئله هویت ساره در روایات تفسیری اسلامی»، (انگلیسی)

FITZGERALD, Michael L.

131 «Shi'ite understanding of the Qur'an.» *Encounter* (Rome) 178 (1991) pp. 3-12.

مایکل فیتزجرالد، «فهم و تفسیر شیعی از قرآن»، (انگلیسی)

FOUAD, Zein Elabdin.

132 « Der Kasus Scheich el-Schaarâwi. » *Du*, 1994 vii-viii / 640, pp. 58-59
[Muhammad Mutawallı al-Sha'rawı and Egyptian video *tafsır*.]

زین العابدین فواد، «تفسیر رادیویی شیخ محمد متولّی الشعراوی»، (آلمانی)

FROLOW, Dimitry.

133 « Ibn al-Nadım on the history of Qur'anic exegesis. » *Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes* 87 (1997) pp. 65-81.

دیمیتری فرولو، «تاریخ تفسیر قرآن در نظر ابن ندیم»، (انگلیسی)

GALLI, Ahmad Mohamed Ahmad.

134 « Some aspects of al-Maturıdı's commentary on the Qur'an. » *Islamic Studies* 21i (1982) pp. 3-21.

احمد محمد احمد گالی، «ابعادی از تفسیر ماتریدی بر قرآن»، (انگلیسی)

GÄTJE, Helmut.

135 *Koran und Koranexegese: die Bibliothek des Morgenlandes*. Zürich & Stuttgart: Artemis Verlag, 1971. 400pp.

هلموت گتیه، قرآن و تفسیر قرآن، (آلمانی)

136 *The Qur'an and its exegesis: selected texts with classical and modern Muslim interpretations*. Translated from the German and ed. by Alford T. Welch. London: Routledge & Kegan Paul, 1976. xiv+313pp.

هلموت گتیه، قرآن و تفسیر آن: گزیده آیات، همراه با تفاسیر مفسران قدیم و جدید، (انگلیسی)

GHANEEM, Karem Sayyed.

137 « Scientific interpretation of the Ayat-e-Qur'a n. » *MAAS, Journal of Islamic Science* (Aligarh) 8i (1992) pp. 61-99.

کریم سید غنیم، «تفسیر علمی آیات قرآن»، (انگلیسی)

GILLIOT, Claude.

138 « Le commentaire coranique de Hud b. Muḥakkam/Muḥkim. » *Arabica* 44ii (1997) pp. 179-233.

کلود ژیلیو، «تفسیر قرآنِ هود بن مُحکم/مُحکم»، (فرانسوی)

139 « Les débuts de l'exégèse coranique. » *Revue du Monde Musulman* 58iv (1990) pp. 82-100.

کلود ژیلیو، «آغازهای تفسیر قرآن»، (فرانسوی)

140 « L'exégèse coranique: bilan partiel d'une décennie. *Studia Islamica* 85 (1997) pp. 155-162.

کلود ژیلیو، «مروری اجمالی بر یک دهه تفسیر قرآن»، (فرانسوی)

141 « Exégèse et sémantique institutionnelle dans le commentaire de Tabari. » *Studia Islamica* 77 (1993) pp. 41-94.

کلود ژیلیو، «تفسیر و معناشناسی نهادی در تفسیر طبری»، (فرانسوی)

142 *Exégèse, langue, et théologie en Islam: L'exégèse coranique de Tabari (m. 311/923)*. Paris: Vrin, 1990. 230pp.

کلود ژیلیو، تفسیر قرآن طبری (متوفای ۳۱۱ ق/۹۲۳ م). تفسیر، زبان و الهیات در اسلام، (فرانسوی)

143 « Langue et Coran selon Tabari. 1. La précellence du Coran. » *Studia Islamica* 68 (1988) pp. 79-106.

کلود ژیلیو، «رابطه زبان و قرآن از منظر طبری»، (فرانسوی)

144 « Muqatil, grand exégete, traditionniste et théologien maudit. » *Journal Asiatique* 279 (1991) pp. 39-92.

کلود ژیلیو، «مقاتل بن سلیمان: متکلم، محدث و مفسر بزرگ»، (فرانسوی)

145 « Mythe, récit, histoire du salut dans le commentaire coranique de Tabari. » *Journal Asiatique* 282ii (1994) pp. 237-270.

146 « Parcours exégétiques: de Tabari à Razi (Sourate 55). » *Analyses, Théorie* 1983 i, pp. 87-116.

کلود ژیلیو، «خط سیر تفسیر از طبری تا فخرالدین رازی (سوره الرحمن)»، (فرانسوی)

147 « Portrait "mythique" d'Ibn 'Abbas. » *Arabica* 32 (1985) pp. 127-184.

کلود ژیلیو، «[مسائل نافع بن ازرق:] چهره اسطوره‌ای ابن عباس»، (فرانسوی)

148 « Les sciences coraniques chez les Karramites du Khorasan: le *Livre des fondations*. » *Journal Asiatique* 288i (2000) pp. 15-81.

کلود ژیلیو، «علوم قرآنی کرامیه خراسان: درباره کتاب المبانی»، (فرانسوی)

149 « Tabar et les chrétiens Taglibites. » *Annales du Département des Letter arabes (Université Saint-Joseph) / Hawlyyat Far' al-Adab al-'Arabīya (Jami'at al-Qiddis Yusuf)* 6 B / 1991-1992 (1995?) pp. 145-159

کلود ژیلیو، «طبری و مسیحیان قبیله تَغَلِب»، (فرانسوی)

150 « Les trois mensonges d'Abraham dans la tradition interprétante musulmane: repères sur la naissance et le développement de l'exégèse en Islam. » *Israel Oriental Studies* 17 (1997) pp. 37-87.

کلود ژیلیو، «تفاسیر اسلامی از دروغ‌های سه‌گانه حضرت ابراهیم در آیات ۷۶-۷۸ سوره انعام: مروری بر تکوین و تکامل تفسیر در اسلام»، (فرانسوی)

GIMARET, Daniel.

151 *Une lecture mu'tazilite du Coran: le Tafsir d'Abu 'Al-'Djubba' (m. 303/915) partiellement reconstitué à partir de ses citateurs.* Leuven: Peeters, 1994 (Bibliothèque de l'Ecole des Hautes Etudes: Section des Sciences Religieuses, 101). 887pp.

دانیل ژیماره، تفسیر ابوعلی جبّائی: قرائتی اعتزالی از قرآن، (فرانسوی)

GLEAVE, R.

152 « Shi'ite exegesis and the interpretation of Qur'an 4:24. » *University Lectures in Islamic Studies* 2 (1998) pp. 79-112.

ر. گلیو، «دیدگاه شیعه در تفسیر آیه ۲۴ سوره نساء»، (انگلیسی)

GLOTON, M.

153 « Réflexion sur la traduction et l'interprétation du Coran. » *Chemins de Dialogue* 1 (1993) pp. 87-94.

م. گلوئن، «تأملاتی در باب ترجمه و تفسیر قرآن»، (فرانسوی)

GOLDFELD, Isaiah.

154 « The development of theory on Qur'anic exegesis in Islamic scholarship. » *Studia Islamica* 67 (1988) pp. 5-27.

اشعیا گلدفیلد، «تحول و تکامل نظریه تفسیر قرآن در علوم اسلامی»، (انگلیسی)

155 « Muqatil ibn Sulayman. » *Arabic and Islamic Studies* 2 (1978) pp. 13-30.

اشعیا گلدفیلد، «مقاتل بن سلیمان»، (انگلیسی)

156 «The Tafsir of 'Abd Allah b. Abbas.» *Der Islam* 58 (1981) pp. 125-135.

إشعيا گلدفیلد، «تفسیر عبد الله بن عباس»، (انگلیسی)

GOLDZIHNER, Ignaz.

157 *Die Richtungen der islamischen Koranlegung*. Leiden: Brill, 1920. (2nd ed. 1952) 392pp.

ایگناتس گلدتسیهر، «روش‌های اسلامی در تفسیر قرآن»^(۱)، (آلمانی)

GÖTZ, Manfred.

158 «Maturidi und sein *Kitab Ta'wilat al-Qur'an*.» *Der Islam* 41 (1965) pp. 27-70.

مانفرد گوتس، «ماتریدی و کتاب تأویلات القرآن او»، (آلمانی)

GRÄF, Erwin.

159 «Mohammeds Berufung: Eine koranexegetische Studie.» *Bustan* 8i (1967) pp. 20-28.

اروین گراف، «بعثت محمد: پژوهشی تفسیری در قرآن»، (آلمانی)

GRAMLICH, Richard.

160 *Abu l-'Abbas b. 'Ata': Sufi und Koranleger*. Stuttgart: Steiner, for Deutsche Morgenländische Gesellschaft, 1995 (Abhandlungen für die Kunde des Morgenlandes, 51 ii). 346pp.

ریشارد گراملیش، ابوالعباس بن عطاء، صوفی و مفسر قرآن، (آلمانی)

161 «Fakhr ad-Din ar-Razi's Kommentar zu Sure 18: 19-22.» *Études Asiatiques* (Bern) 33ii (1979) pp. 99-152.

ریشارد گراملیش، «تفسیر فخرالدین رازی بر سوره کهف، آیات ۱۹-۲۲»، (آلمانی)

162 «Der Urvertrag in der Koranlegung (zu Sure 7, 172-173).» *Der Islam* 60 (1983) pp. 205-230.

ریشارد گراملیش، «اختلاف در تفسیر آیات ۱۷۲-۱۷۳ سوره اعراف»، (آلمانی)

GRIBETZ, A.

163 *Strang bedfellows: mut'at al-nisa' and mut'at al-hajj: a study based on sunnı and*

۱- ترجمه به عربی: اجتس جولدتسیهر، مذاهب التفسیر الاسلامی، ترجمه عبدالحلیم النجار، الطبعة الثالثة: بیروت، داراقرأ، ۱۹۸۵/۱۴۰۵. ۴۱۶ص.

shīr, sources of tafsīr, hadīth and fiqh. Berlin: Schwarz, 1994 (Islamkundliche Untersuchungen, 180). 206pp.

آ. گریٹس، متعة النساء و متعة الحج: بررسی منابع تفسیری، حدیثی و فقهی اهل سنت و شیعه، (انگلیسی)
GRIL, Denis.

164 « Le commentaire du verset de la lumière d'après Ibn 'Arabi. » *Bulletin d'études orientales* 29 (1977) pp. 179-187.

دنی گریل، «تفسیر ابن عربی از آیه نور»، (فرانسوی)

165 « Commentaries on the *Fatiha* and experience of the Being according to Ibn 'Arabi. » Tr. J. Rainer. *Journal of the Muhyiddin Ibn 'Arabi Society* (Oxford, UK) 20 (1996) pp. 33-52.

دنی گریل، «تفسیری بر سوره فاتحه: هستی از نظر ابن عربی»، (انگلیسی)

166 « Le personnage coranique de Pharaon d'après l'interprétation d'Ibn 'Arabi. » *Annales islamol* 14 (1978) pp. 37-57.

دنی گریل، «تفسیر ابن عربی از شخصیت قرآنی فرعون»، (فرانسوی)

HABIL, Abdurrahman.

167 « Traditional esoteric commentaries on the Quran. » *Islamic spirituality: foundations*, ed. Seyyed Hossain Nasr. London: Routledge & Kegan Paul, 1987; re. SCM Press, 1989 (*World Spirituality: an Encyclopedic History of the Religious Quest*, 19) pp. 24-47.

عبدالرحمن هابیل، «تفاسیر قدیمی رمزی و صوفیانه قرآن»، (انگلیسی)

HADDAD, Yvonne Yazbeck.

168 « An exegesis of sura ninety-eight. » *Journal of the American Oriental Society* (Ann Arbor, MI, USA) 97 (1977) pp. 519-530.

یونوی یزبک حدّاد، «تفسیری بر سوره بیّنه»، (انگلیسی)

169 « The Qur'anic justification for an Islamic revolution: the view of Sayyid Qutb. » *Middle East Journal* 37 (1983) pp. 14-29.

یونوی یزبک حدّاد، «اندیشه سید قطب: توجیه قرآنی یک انقلاب اسلامی»، (انگلیسی)

HALEPOTA, 'Abdul Wahid J.

170 « "Sindhi 'ulamas" contribution towards the understanding and

interpretation of the Holy Qur'an in the modern context.» *Islamic Studies* 21iv (1982) pp. 1-18.

عبدالواحد هالپوتا، «سهم علمای سنڌی در فهم و تفسیر قرآن در شرایط جدید»، (انگلیسی)

HANAFI, Hassan.

171 «Method of thematic interpretation of the Qur'an.» *The Qur'an as text*, ed. S. Wild. Leiden: Brill, 1996 (Islamic Philosophy, Theology and Sciences: Texts and Studies, XXVII) pp. 195-211.

حسن حنفی، «روش تفسیر موضوعی قرآن»، (انگلیسی)

HARTMANN, Richard.

172 «Ein altosmanischer Kor'an-Kommentar.» *Orientalistische Literaturzeitung* 27 (1924) pp. 497-503.

ریشارد هارتمان، «یک تفسیر قدیمی قرآن»، (آلمانی)

173 «Zur Erklärung von Sure 18, 59 ff.» *Zeitschrift für Assyriologie und Verwandte Gebiete* 24 (1910) pp. 307-315.

ریشارد هارتمان، «دربارۀ تفسیر آیات ۵۹ به بعد در سورۀ کهف»، (آلمانی)

HAYDARIĪ, Kamāl al-.

174 «Exégèse coranique: la méthode d'Allâma at-Tabâtabâi.» *Aux Sources de la Sagesse* 3 / 11 (1996) pp. 7-23.

کمال حیدری، «روش علامۀ طباطبایی در تفسیر قرآن»، (فرانسوی)

HEATH, Peter.

175 «Creative hermeneutics: a comparative analysis of three Islamic approaches.» *Arabica* 36ii (1989) pp. 173-210.

پیتر هیث، «هرمنوتیک خلاق: تحلیل تطبیقی سه رهیافت اسلامی»، (انگلیسی)

HEER, N.

176 «Abu Hamid al-Ghazali's esoteric exegesis of the Koran.» *Classical Persian Sufism: from its origins to Rumi*, ed. L. Lewisohn. London: Khaniqahi Nimatullahi Publications, 1993, pp. 235-257.

ن. هر، «تفسیر صوفیانه ابو حامد غزالی از قرآن»، (انگلیسی)

177 «The priority of reason in the interpretation of scripture: Ibn Taym'yah

and the *mutakallimun*.» *Literary heritage of classical Islam: Arabic and Islamic studies in honor of James A. Bellamy*, ed. Mustansir Mir in collaboration with J. E. Fossum. Princeton: Darwin Press, 1993, pp. 181-195.

ن. هیر، «ابن تیمیه و متکلمان: تقدم عقل در تفسیر کتاب الله»، (انگلیسی)

HEKMAT, Ali Asghar.

178 « Une exégèse coranique du XIIe siècle en persan: *Kaṣf al-asrar wa-‘uddat al-abrar*.» *Journal Asiatique* 238 (1950) pp. 91-96.

علی اصغر حکمت، «تفسیری فارسی از قرآن از قرن دوازدهم: کشف الاسرار و عذة الابرار»، (فرانسوی)

HENNINGER, Josef.

179 « Zur "christlichen Interpretation" des Korans. » *Neue Zeitschrift für Missionswissenschaft* 30 (1974) pp. 208-217.

یوزف هنینگر، «دربارة "تفسیر مسیحی" قرآن»، (آلمانی)

HIRSCHFELD, Hartwig.

180 *Beiträge zur Erklärung des Koran*. Leipzig: O. Schulze, 1886, iv+99pp.

هارتویگ هیرشفلد، گامی در تفسیر قرآن، (آلمانی)

181 *New researches into the composition and exegesis of the Qoran*. London: Royal Asiatic Society, 1902. ii+11+155pp.

هارتویگ هیرشفلد، تحقیقات جدید در باب تدوین و تفسیر قرآن، (انگلیسی)

182 « New researches into the composition and exegesis of the Qoran. » *Indian Antiquary* 29 (1900) pp. 146-163, 173-188, 201-213, 309-320; 30 (1901) pp. 41-53, 121-131, 165-183, 223-232, 321-329, 382-386, 457-467, 519-528.

هارتویگ هیرشفلد، «تحقیقات جدید در باب تدوین و تفسیر قرآن»، (انگلیسی)

HORST, Heribert.

183 « Zur Überlieferung im Korankommentar at-Tabars. » *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft* 103 (1953) pp. 290-307.

هریبرت هورست، «دربارة روایات طبری، مفسر قرآن»، (آلمانی)

HUART, M. Clément.

184 « Un commentaire du Qorân en dialecte turc de Qastamoûmi (XVe

siècle).» *Journal Asiatique* sér. 2, 18 (1921) pp. 161-216.

کلیمن اواریت، «تفسیری از قرآن متعلق به قشتمونی (قرن پانزدهم میلادی) با لهجه ترکی»، (فرانسوی)

HUSSAIN, Muhammad Kamil.

185 «Le commentaire "scientifique" du Coran: une innovation absurde.» Tr. Naury, P. *Mélanges de l'institut dominicain d'études orientales du Caire* 16 (1983) pp. 293-300 [Translation of an essay from *Mutanawwi'at*, Cairo n.d.].

محمد کامل حسین، «تفسیر علمی قرآن: بدعتی پوچ و نامعقول»، (فرانسوی)

IBN TAYMIYA, Taqi al-Din Ahmad.

186 *Muqaddimah fi usul al-tafsir: an introduction to the principles of tafseer* by Ibn Taymiyyah. Tr. Ansari, Muhammad 'Abdul Haq. Riyadh: Islamic University of Imam Ibn Saud, 1989; Birmingham: Al-Hidayah, 1993. 66pp.

ابن تیمیه، مقدمه فی اصول التفسیر، (انگلیسی)

IBN WAHB, 'Abd Allah [al-Qurashi].

187 'Abd-Allah b. Wahb (125/743-197/812): *Leben und Werk*. Hrsg. und kommentiert von M. Muranyi. Wiesbaden: Harrassowitz, 1995. 233pp. [Arabic title: *Al-Jam'at: Tafsir al-Qur'an*.]

الجامع: علوم القرآن اثر عبدالله بن وهب قریشی، (آلمانی)

188 *Leben und Werk*. Hrsg. und kommentiert von M. Muranyi. *Die Koranexegese*. Wiesbaden: Harrassowitz, 1993. 270pp. [Arabic title: *Tafsir al-Qur'an*.]

الجامع: تفسیر القرآن اثر عبدالله بن وهب قریشی، (آلمانی)

IBRAHIM, Lupti.

189 «Al-Baydawī's life and works.» *Islamic Studies* 18 (1979) pp. 311-321.

لپتی ابراهیم، «زندگی و آثار بیضاوی»، (انگلیسی)

190 «A Comparative study of the views of az-Zamakhsharī and al-Baydawī about the position of the grave sinner.» *Islamic Studies* 21i (1982) pp. 55-73.

لپتی ابراهیم، «بررسی تطبیقی آرای زمخشری و بیضاوی راجع به جایگاه مرتکب کبیره»، (انگلیسی)

191 «The concept of divine justice according to al-Zamakhsharī and

al-Baydawī. » *Hamdard Islamicus* 3 (1980) pp. 3-17.

لُپتی ابراهیم، «عدل الهی در نظر زمخشری و بیضاوی»، (انگلیسی)

192 « The concept of *Inbat* and *Takfir* according to az-Zamakhshari and al-Baydawī. » *Die Welt des Orients* 11 (1980) pp. 117-121.

لُپتی ابراهیم، «احباط و تکفیر در نظر زمخشری و بیضاوی»، (انگلیسی)

193 « Discussions about the attributes of God between al-Zamakhshari and al-Baydawī. » *The Search* 2 (1981) pp. 583-592; also in *Hamdard Islamicus* 5ii (1982) pp. 3-23.

لُپتی ابراهیم، «بحث در صفات الهی در میان زمخشری و بیضاوی»، (انگلیسی)

194 « The discussions between az-Zamakhshari and al-Baydawī on the position of grave sinners. » *Al-Mushir* 23ii (1981) pp. 56-65.

لُپتی ابراهیم، «بحث و اختلاف نظر زمخشری و بیضاوی راجع به جایگاه مرتکب گناه کبیره»، (انگلیسی)

195 « The place of intercession in the theology of az-Zamakhshari and al-Baydawī. » *Hamdard Islamicus* 4ii (1981) pp. 3-9; also in *Bulletin of Christian Institutes of Islamic Studies* 4 (1981) pp. 27-35.

لُپتی ابراهیم، «جایگاه شفاعت در آرای کلامی زمخشری و بیضاوی»، (انگلیسی)

196 « The problem of the vision of God in the theology of al-Zamakhshari and al-Baydawī. » *Studies in Islam* 17 (1980) pp. 123-130.

لُپتی ابراهیم، «رویت خدا در نظر زمخشری و بیضاوی»، (انگلیسی)

197 « The questions of the superiority of angels and prophets between az-Zamakhshari and al-Baydawī. » *Arabica* 28 (1981) pp. 65-75.

لُپتی ابراهیم، «برتری فرشتگان و پیامبران بر یکدیگر در نظر زمخشری و بیضاوی»، (انگلیسی)

198 « The relation of reason and revelation in the theology of az-Zamakhshari and al-Baydawī. » *Islamic Culture* 54 (1980) pp. 63-74.

لُپتی ابراهیم، «رابطه عقل و وحی در نظر زمخشری و بیضاوی»، (انگلیسی)

JAECKEL, R.

199 « Recently discovered notes by Eckmann for his "Middle Turkic glosses of the Rylands interlinear Koran translation". » *Ural-Altische Jahrbücher* 53 (1981) pp. 76-87.

ز. یاکل، «یافته‌های جدید اِکمان برای کتابش، تفاسیر قرآن به ترکی میانه»، (انگلیسی)

JANSEN, Johannes J. G.

200 «Polemics on Mustafa Mahmud's Koran exegesis.» *Proceedings of the Ninth Congress of the Union Européenne des Arabisants et Islamisants, Amsterdam, 1978*, ed. R. Peters. Leiden: Brill, 1981 (Publications of Netherlands Inst. Cairo, 4) pp. 110-122.

یوهانس جانسن، «مناقشات در باب تفسیر قرآن مصطفی محمود»، (انگلیسی)

201 «Shaikh al-Sh'rawi's interpretation of the Qur'an.» *Union Européenne des Arabisants et Islamisants, 10th Congress, Edinburgh, 1982: Proceedings*, ed. R. Hillenbrand. Edinburg, 1982 pp. 22-28

یوهانس جانسن، «تفسیر شیخ شعراوی از قرآن»، (انگلیسی)

202 «Tafsir, ijma' and modern Muslim extremism.» *Orient (Opladen) 27* (1986) pp. 642-646, 675.

یوهانس جانسن، «تفسیر، اجماع و افراط‌گرایی جدید اسلامی»، (انگلیسی)

203 *The interpretation of the Koran in modern Egypt*. Leiden: E.J. Brill, 1974. ix+116pp.

یوهانس جانسن، «تفسیر قرآن در مصر معاصر»، (انگلیسی)

JEFFERY, Arthur.

204 «Higher criticism of the Qur'an: the confiscated commentary of Muhammad Abu Zaid.» *The Muslim World 22i* (1932) pp. 78-83.

آرتور جفری، «نگاه انتقادی به قرآن: تفسیر توقیف شده محمد ابوزید»، (انگلیسی)

205 «The suppressed Qur'an commenting of Muhammad Abu Zayd.» *Der Islam 20* (1932) pp. 301-308. الهدایة و العرفان فی تفسیر القرآن

آرتور جفری، «تفسیر قرآن پنهان و توقیف شده محمد ابوزید»، (انگلیسی)

JOHNS, Anthony H.

206 «Islam in the Malay world: an exploratory survey with some reference to Quranic exegesis.» *Islam in Asia. Volume II: Southeast and East Asia*, ed. R. Israeli & A.H. Johns. Jerusalem: Magnes press; Boulder: Westview, 1984, pp. 115-161.

آنتونی جونز، «اسلام در دنیای مالایی زبان: بررسی مقدماتی با توجه به موضوع تفسیر قرآن»،

(انگلیسی)

207 «On Qur'anic exegetes and exegesis: a case study in the transmission of Islamic learning.» *Islam: essays on scripture, thought and society: a festschrift in honour of Anthony H. Johns*, ed. P. G. Riddell & T. Street. Leiden: Brill, 1997 (Islamic Philosophy, Theology and Science: Texts and Studies, XXVIII), pp. 3-49.

آنتونی جونز، «تفسیر و مفسران قرآن: مطالعه موردی در باب انتقال علوم اسلامی»، (انگلیسی)

208 «Qur'anic exegesis in the Malay world: in search of a profile.» *Approaches to the history of the interpretation of the Qur'an*, ed. by Andrew Rippin. Oxford: Clarendon Press, 1988. pp. 257-287.

آنتونی جونز، «نیم نگاهی به تفسیر قرآن در دنیای مالایی زبان»، (انگلیسی)

209 «The Qur'an in the Malay world: reflections on 'Abd al-Ra'uf of Singkel (1615-1693).» *Journal of Islamic Studies* 9 ii (1998) pp. 120-145.

آنتونی جونز، «قرآن در دنیای مالایی زبان: درباره آثار عبدالرؤف سینگیل (۱۶۱۵-۱۶۹۳)»، (انگلیسی)

210 «Al-Razi's treatment of the Qur'anic episodes telling of Abraham and his guests: Qur'anic exegesis with a human face.» *Mélanges de l'institut dominicain d'études orientales du Caire* 17 (1986) pp. 81-114

آنتونی جونز، «چهره‌های انسانی در تفسیر قرآن: نگاه فخرالدین رازی به ماجراهای نقل شده در باب ابراهیم و مهمانانش در قرآن»، (انگلیسی)

211 «Solomon and the horses: the theology and exegesis of a Koranic story, Sura 38 (Sad): 30-33.» *Mélanges de l'Institut Dominicain d'Etudes Orientales du Caire* 23 (1997) pp. 259-282.

آنتونی جونز، «سلیمان و اسب‌ها: کلام و تفسیر در داستانی قرآنی، سوره صافات، آیات ۳۰-۳۳»، (انگلیسی)

212 «Solomon and the Queen of Sheba: Fakhr al-Din al-Razi's treatment of the Qur'anic telling of the story.» *Abr-Nahrain* 24 (1986) pp. 58-82.

آنتونی جونز، «سلیمان و ملکه سبا: نگاه فخرالدین رازی به روایت قرآن از این داستان»، (انگلیسی)

JOMIER, Jacques.

213 «Le Cheikh Tantawī Jawharī (1862-1940) et son commentaire du Coran.» *Mélanges de l'institut dominicain d'études orientales du Caire* 5 (1958) pp. 115-174.

ژاک ژومیه، «شیخ طنطاوی جوهری (۱۸۶۲-۱۹۴۰) و تفسیر قرآن او»^(۱)، (فرانسوی)

214 *Le commentaire coranique du Manar: tendances modernes de l'exégèse coranique en Égypte*. Paris: G.P. Maisonneuve, 1954. xvi+363pp.

ژاک ژومیه، تفسیر قرآنی المنار: گرایش‌های نو در تفسیر قرآن در مصر، (فرانسوی)

215 «Fakhr al-Dīn al-Rāzī (m. 606H/1210) et les commentaires du Coran plus anciens.» *Mélanges de l'institut dominicain d'études orientales du Caire* 15 (1982) pp. 145-172.

ژاک ژومیه، «فخرالدین رازی (متوفای ۶۰۶ هجری/۱۲۱۰ میلادی) و تفاسیر مستقدم‌تر قرآن»، (فرانسوی)

216 «Koraninterpretaties.» *Islam, norm ideaal en werkelijkheid*, ed. J. Waardenburg. Weesp; Wereldvenster; Antwerp: Standaard, 1984, pp. 269-291.

ژاک ژومیه، «تفاسیر قرآن»، (هلندی)

217 «Les *Mafatih al-Ghayb* de l'Imam Fakhr al-Dīn al-Rāzī: quelques dates, lieux, manuscrits.» *Mélanges de l'institut dominicain d'études orientales du Caire* 13 (1977) pp. 253-290.

ژاک ژومیه، «تفسیر مفاتیح الغیب امام فخرالدین رازی: نکاتی در باب تاریخ تألیف، بخش‌های مختلف و نسخه‌های خطی آن»، (فرانسوی)

218 «Quelques positions actuelles de l'exégèse coranique en Égypte révélées par une polémique récente (1947-1951).» *Mélanges de l'institut dominicain d'études orientales du Caire* 1 (1954) pp. 39-72.

ژاک ژومیه، «اوضاع کنونی تفسیر قرآن در مصر پس از مجادلات سال‌های ۱۹۴۷-۱۹۵۱»، (فرانسوی)

219 «Qui a commenté l'ensemble des sourates al-'Ankabut à Yasn (29-36) dans "le *Tafsir al-kabr*" de l'imam Fakhr al-Dīn al-Rāzī?» *International Journal of Middle East Studies* 11 (1980) pp. 467-485.

ژاک ژومیه، «تفسیر سوره‌های عنکبوت تا یس (۲۹-۳۶) در تفسیر کبیر امام فخر رازی از چه کسی است؟»، (فرانسوی)

220 «Unité de Dieu, chrétiens et Coran selon Fahr al-Dīn al-Rāzī.»

۱- ترجمه به فارسی: ژاک ژومیه، «طنطاوی و تفسیر او»، ترجمه فاطمه تهامی، آینه پژوهش، سال یازدهم، ش ۳، شماره پیاپی ۶۳، مرداد-شهریور ۱۳۷۹، صص ۴۳-۵۸؛ سال یازدهم، ش ۴، شماره پیاپی ۶۴، مهر-آبان ۱۳۷۹، صص ۲۷-۴۳.

Islamochristiana 6 (1980) pp. 149-177.

ژاک ژومیه، «دیدگاه فخرالدین رازی در باب توحید خداوند، مسیحیان و قرآن»، (فرانسوی)

JOMIER, Jacques & CASPAR, P.

221 « L'exégèse scientifique du Coran d'après le Cheikh Amn al-Khuh. » *Mélanges de l'Institut dominicain d'études orientales du Caire* 4 (1957) pp. 269-280.

ژاک ژومیه و پ. کاسپار، «تفسیر علمی قرآن به نظر شیخ امین الخولوی»، (فرانسوی)

JONG, F. de.

222 « The works of Tantawī Jawarī (1862-1940): some bibliographical and bibliographical notes. » *Bibliotheca Orientalis* 34 (1977) pp. 153-161.

ف. دیونگ، «نکاتی در باب زندگی نامه و کتاب‌شناسی آثار طنطاوی جوهری (۱۸۶۲-۱۹۴۰)»، (انگلیسی)

JULLANDRI, Rashd Ahmad.

223 'Abu al-Qasim Qushairī as a theologian and commentator: a critique of his age and his works on the Qur'anic exegesis. London: The Islamic Culture Centre, 1969. 60pp.

رشید احمد جولاندری، «ابوالقاسم قشیری: متکلم و مفسر قرآن: نقدی بر زمانه و آثار تفسیری اش»، (انگلیسی)

224 « 'Abu al-Qasim al-Qushairī as a theologian and commentator. » *The Islamic Quarterly* 13i (1969) pp. 16-69.

رشید احمد جولاندری، «ابوالقاسم قشیری: متکلم و مفسر»، (انگلیسی)

225 « Qur'anic exegesis and classical tafsīr. » *The Islamic Quarterly* 12i-ii (1968) pp. 71-119.

رشید احمد جولاندری، «تفسیر و تفاسیر کهن قرآن»، (انگلیسی)

KAFRAWI, Salahudin

226 « Methodes of the interpretation of the Qur'an: a comparison of Sayyid Qutb and Bint al-Shati'. » *Islamic Studies* (Islamabad) 37i (1998) pp. 3-17.

صلاح‌الدین کفراوی، «روش‌های تفسیر قرآن: مقایسه‌ای میان سید قطب و بنت الشاطی»، (انگلیسی)

KAMALI, S. A.

227 « Abul Kalam Azad's commentary on the Qur'an. » *The Muslim World* 49 (1959) pp. 5-18.

س. کمالی، «تفسیر ابوالکلام آزاد بر قرآن»، (انگلیسی)

KARIC, Enes.

228 « Interpretation of the Qur'an in Bosnia-Herzegovina. » *Islamic Studies* (Islamabad) 36ii-iii (1997) pp. 281-286.

انیس کاریچ، «تفسیر قرآن در بوسنی و هرزگوین»، (انگلیسی)

KHADRA, Zeinab.

229 *Exégèse coranique et imamologie dans les traditions attribuées à l'imam Ga'far al-Sadiq*. Villeneuve d'Ascq: Presses Universitaires du Septentrion, 1999 (Thèses à la Carte). 682pp.

زینب خدرا، تفسیر قرآن و امام‌شناسی در روایات منسوب به امام جعفر صادق، (فرانسوی)

KHU'I, Sayyid 'Abul Qasim el-

230 *Prolegomena to the Qur'an*. Tr. Abdulaziz Sachedina. New York: Oxford University Press, 1998. 280pp. [Tr. of *Bayan fi tafsir al-Qur'an*.]

سید ابوالقاسم خونی، البیان فی تفسیر القرآن، ترجمه انگلیسی، (انگلیسی)

KIDWAI, M. Salim.

231 « Faydi and his undotted Tafsir of the Qur'an. » *Islam and the Modern Age* 9ii (1978) pp. 71-77.

سلیم قدوایی، «فیضی و تفسیر بی نقطه او از قرآن»، (انگلیسی)

KINBERG, Naphtali.

232 « 'Clause' and 'sentence' in *Ma'an al-Qur'an* by Al-Farra': a study of the term *kalam*. » *Proceedings of the Colloquium on Arabic grammar, Budapest ... 1991*, ed. K. Dévényi & T. Iványi. Budapest: Eötvös Loránd University Chair for Arabic studies & Csoma de Korös Society Section of Islamic Studies, 1991 (*The Arabist: Budapest Studies in Arabic*, 3-4) pp. 239-246.

نفتالی کینبرگ، «جمله و جمله‌واره در معانی القرآن فراء: بررسی واژه کلام»، (انگلیسی)

233 *A lexicon of al-Farra's terminology in his Qur'an commentary, with full definitions, English summaries and extensive citations*. Leiden: Brill, 1996 (Handbuch der Orientalistik: 1. Abt, Der Nahe und Mittlere Osten, 23). 27+1004pp.

نفتالی کینبرگ، فرهنگ اصطلاحات فزاه در کتاب معانی القرآن، (انگلیسی)

KNEZEVIC, Anto.

234 « Social background of the hermeneutics of the Qur'an: the case of Bosnia (review essay).» *Islamic Studies* (Islamabad) 32ii (1993) pp. 227-240.

آنتو کینزویچ، «زمینه‌های اجتماعی تفسیر و تأویل قرآن با نگاه به کشور بوسنی»، (انگلیسی)

235 « Social background of the hermeneutics of the Qur'an: the case of Bosnia.» *Islamic Studies* (Islamabad) 36ii-iii (1997) pp. 551-563.

آنتو کینزویچ، «زمینه‌های اجتماعی تفسیر و تأویل قرآن با نگاه به کشور بوسنی»، (انگلیسی)

KOHLBERG, Etan.

236 *A medieval Muslim scholar at work: Ibn Tawus & his library*. Leiden: E. J. Brill, 1992. 470pp.

ایتان کلبرگ، ابن طاووس و کتاب‌خانه‌اش: درباره کتاب سعد السعود^(۱)، (انگلیسی)

KUŞPINAR, Bilal.

237 « Isma'il Ankaravı and the significance of his commentary in the Mevlevi literature.» *Al-Shajarah* (Kuala Lumpur) 1i-ii (1996) pp. 51-76.

بلال کوسپینار، «اسماعیل انقروی و اهمیت تفسیر او در ادبیات مالایی زبان»، (انگلیسی)

LAGARDE, Michael.

238 « De l'ambigüité (*mutasabih*) dans le Coran: tentaives d'explication des exégètes musulmans.» *Quaderni di Studi Arabi* 3 (1985) pp. 45-62.

میشل لاژار، «نگاهی به تلاش‌های مفسران مسلمان در تبیین متشابهات در قرآن»، (فرانسوی)

239 « Erreur grammaticale et correction idéologique chez Fahr al-Din al-Razi» *Quderni di Studi Arabi* 8 (1990) pp. 133-141.

میشل لاژار، «تصحیح مذهبی اغلاط دستوری در نظر فخرالدین رازی»، (فرانسوی)

240 *Index du Grand Commentaire de Fahr al-Din al-Râzi*. Leiden: Brill, 1996 (Handbuch der Orientalistik, 1. Abt, Der Nahe und Mittlere Osten, 22). 82+359pp.

۱- ترجمه به فارسی: ایتان کلبرگ، کتابخانه ابن طاووس، ترجمه رسول جعفریان و علی قلی قرایی، قم: کتابخانه آیت الله العظمی نجفی مرعشی، ۱۳۷۴، ص ۴۴.

میشل لاژار، فهرستی برای التفسیر الکبیر، اثر فخرالدین رازی، (فرانسوی)

241 « Un index en préparation pour le Grand commentaire de Fahr al-Din al-Razi. » *Arabica* 33 (1986) pp. 383-384.

میشل لاژار، «فهرستی در دست تهیه، برای التفسیر الکبیر، اثر فخرالدین رازی»، (فرانسوی)

242 « *Tafsir al-Kabir*, Fakhr al-Din al-Razi. » *Études Arabes* (Rome) 59 (1980) pp. 11-26.

میشل لاژار، «در باره التفسیر الکبیر، اثر فخرالدین رازی»، (فرانسوی)

LAWSON, Benjamin Todd.

243 « Akhbar Shari approaches to *tafsir*. » *Approaches to the Qur'an*, ed. G.R. Hawting & Abdul-Kader A. Shareef. London: Routledge, 1993, pp. 173-210.

بنیامین تَد لاوسن، «رہیافت‌های شیعه اخباری در تفسیر قرآن»، (انگلیسی)

244 « The crucifixion of Jesus in the Qur'an and Qur'anic commentary: a historical survey. Part I. » *Bulletin of the Henry Martyn Institute of Islamic Studies* 10ii (1991) pp. 34-62.

بنیامین تَد لاوسن، «بررسی تاریخی مصلوب شدن عیسی در قرآن و تفاسیر قرآن، بخش نخست»، (انگلیسی)

245 « The crucifixion of Jesus in the Qur'an and Qur'anic commentary: a historical survey. Part II. » *Bulletin of the Henry Martyn Institut of Islamic Studies* 10iii (1991) pp. 6-40.

بنیامین تَد لاوسن، «بررسی تاریخی مصلوب شدن عیسی در قرآن و تفاسیر قرآن، بخش دوم»، (انگلیسی)

246 « Interpretation as revelation: the Qur'an commentary of Sayyid 'Alī Muḥammad Shrazi, the Bab (1819-1850). » *Approaches to the history of the interpretation of the Qur'an*, ed. by Andrew Rippin. Oxford: Clarendon Press, 1988. pp. 223-253.

بنیامین تَد لاوسن، «تفسیر به مثابه وحی: تفسیر سید علی محمد باب شیرازی (۱۸۱۹-۱۸۵۰) بر قرآن»، (انگلیسی)

247 « Note for the study of a 'Shari Qur'an'. » *Journal of Semitic Studies* 36 (1991) pp. 279-295.

بنیامین تَد لاوسن، «نکته‌ای در باب بررسی یک قرآن شیعی»، (انگلیسی)

LEDIT, Charles J.

248 *Le Coran: essai d'une exégèse structurale*. Troyes: Librairie bleue, 1983. 69pp.

شارل لیدی، رساله‌ای در تفسیر ساختاری قرآن، (فرانسوی)

LEEMHUIS, Fred.

249 «The Koran and its exegesis: from memorising to learning.» *Cent. s of learning: learning and location in pre-modern Europe and the Near East*, ed. J. W. Drijvers & A. A. MacDonald. Leiden: Brill, 1995 (Brill's Studies in Intellectual History, 61) pp. 91-102.

فرد لیمهاؤس، «قرآن و تفسیر آن: از حفظ تا یادگیری»، (انگلیسی)

250 «MS. 1075 *Tafsir* of the Cairene Dar al-Kutub and Mugahid's *Tafsir*.» *Proceedings of the Ninth Cogress of the Union Eurpoéenne des Arabisants et Islamisants, Amsterdam, 1978*, ed. R. Peters. Leiden: Brill, 1981 (Publications of Netherlands Inst. Cairo, 4) pp. 169-180.

فرد لیمهاؤس، «تفسیر مجاهد و تفسیر مخطوط به شماره ۱۰۷۵ در دارالکتب قاهره»، (انگلیسی)

251 «Origins and early development of *tafsir* tradition.» *Approaches to the history of the interpretation of the Qur'an*, ed. by Andrew Rippin. Oxford: Clarendon Press, 1988. pp. 13-30.

فرد لیمهاؤس، «خاستگاه و تحولات نخستین سنت تفسیر قرآن (تفسیر مأثور)»، (انگلیسی)

LEWIS, B.

252 «An Ismaili interpretation of the fall of Adam.» *Bulletin of the School of Oriental and African Studies* 9 (1937-39) pp. 691-704.

ب. لوئیس، «تفسیری اسماعیلی از هبوط آدم»، (انگلیسی)

LEWIS, P. J.

253 «The Qur'an and its contemporary interpretation.» *Al-Mushir* 24 (1982) pp. 133-144.

پ.ج. لوئیس، «قرآن و تفسیر معاصر آن»، (انگلیسی)

LICHTENSTADTER, Ilse.

254 «Quran and Quran exegesis.» *Humaniora Islamica* 2 (1974) pp. 3-28.

ایلس لیختنشتادر، «قرآن و تفسیر قرآن»، (انگلیسی)

LORY, Pierre.

255 *Les commentaires ésotériques du Coran d'après 'Abd ar-Razzaq al-Qashani*. Paris: Les Deux Océans, 1980.

پی‌یر لوری، تفاسیر رمزی و صوفیانه قرآن از عبدالرزاق کاشانی، (فرانسوی)

LOTH, O.

256 « Tabari's Korancommentar. » *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft* 35 (1881) pp. 588-628.

ا. لوت، «در باره تفسیر قرآن طبری»، (انگلیسی)

LÜLING, Günter.

257 *Kritisch-Exegetische Untersuchung des Qurantextes*. Erlangen: J. Hogl, 1970. xvi+171pp.

گünter لیلینگ، پژوهشی تفسیری-انتقادی در متن قرآن، (آلمانی)

MA'AYERGI, Hassan A.

258 « History of the works of Qur'anic interpretation (tafsir) in the Kurdish language. » *Journal of Muslim Minority Affairs* (Abingdon, UK) 7i (1986) pp. 268-274.

حسن معایرجی، «تاریخچه تفاسیر قرآنی در زبان کردی»، (انگلیسی)

MACDONALD, John.

259 « Joseph in the Qur'an and Muslim commentary. » *The Muslim World* 46 (1956) pp. 113-131, 207-224.

جان مک‌دونالد، «یوسف در قرآن و تفاسیر اسلامی»، (انگلیسی)

MAHMOUD, Mohamed.

260 « The creation story in *Surat al-baqara*, with special reference to al-Tabari's material: an analysis. » *Journal of Arabic Literature* 26i-ii (1995) pp. 201-214.

محمد محمود، «بررسی داستان خلقت در سوره بقره، با توجه به روایات تفسیر طبری»، (انگلیسی)

MALLAT, Chibli.

261 « Readings of the Qur'an in London and Najaf: John Wansbrough and Muhammad Baqir al-Sadr. » *Bulletin of the School of Oriental and African Studies* 57i

(1994) pp. 159-173.

شِبلی مَلَط، «فهم قرآن در نجف و لندن: آرای تفسیری جان و نَزَبِرو و محمد باقر صدر»، (انگلیسی)

MARGOLIOUTH, David S.

262 *Chrestomathia Baidawiana: the commentary of El-Baidaw on Sura III, translated and explained for the use of students of Arabic.* London: Luzac, 1894. xv+216pp.

دیوید مارگلیوت، ترجمه و توضیح تفسیر بیضاوی بر سوره آل عمران به انگلیسی، (انگلیسی)

MA'RIFA, Mohammed Hadi.

263 «Rôle des Ahlul-Bayt dans l'exégèse du Coran.» *Aux Sources de la Sagesse* li (1994) pp. 35-40 [Shi'i Imams.]

محمد هادی معرفت، «نقش اهل بیت در تفسیر قرآن»، (فرانسوی)

MASSON, Dénise.

264 *Essai d'interpretation du Coran inimitable.* Rev. par Sobhi el-Saleh. Beyrouth: Dar al-Kitab al-Lubnani, 1977. lxiv+892pp.

دنی ماسون، رساله‌ای در تفسیر قرآن غیر قابل تقلید، (فرانسوی)

MASSÉ, H.

265 «Le Tafsir d'Abu'l Futuh Razi.» *Mél. W. Marçais*, 1950, pp. 243-249.

هانری ماسه، «در باب تفسیر ابوالفتح رازی»، (فرانسوی)

MCAULIFFE, Jane Dammen.

266 «Christians in the Qur'an and tafsir.» *Muslim perceptions of other religions: a historical survey*, ed. J. Waardenburg, New York: Oxford University Press, 1999, pp. 105-121.

جین دَمِن مک‌اولیف، «مسیحیان در قرآن و تفسیر»، (فرانسوی)

267 «Chosen of all women: Mary and Fatima in Qur'anic exegesis.» *Islamochristiana / Dirasat Islamiya Mashhya* 7 (1981) pp. 19-28.

جین دَمِن مک‌اولیف، «برگزیده تمام زنان: مریم و فاطمه در تفسیر قرآن»، (انگلیسی)

268 «Exegetical identification of the Sabi'un.» *The Muslim World* 72 (1982) pp. 95-106.

جین دَمِن مک‌اولیف، «شناخت صابئین در تفاسیر»، (انگلیسی)

269 « Fakh al-Dīn al-Rāzī on *ayat al-jizyah* and *ayat al-sayf*. » *Conversion and continuity: indigenous Christian communities in Islamic lands, eighth to eighteenth centuries*, ed. M. Gervers & Ramzi Jibran Bikhazi. Toronto: Pontifical Institute of Mediaeval Studies, 1990 (Paper in Mediaeval Studies, 9) pp. 104-119.

چین دَمین مک‌اولیف، «تفسیر فخرالدین رازی از آیه الجزیه و آیه السیف»، (انگلیسی)

270 « Persian exegetical evaluation of the *Ahl al-Kitab*. » *The Muslim World* 73 (1983) pp. 87-105.

چین دَمین مک‌اولیف، «اهل کتاب در یک نگرش تفسیری پارسی»، (انگلیسی)

271 *Qur'anic Christians: an analysis of classical and modern exegesis*. Cambridge, New York, etc.: Cambridge University Press, 1991. 340pp.

چین دَمین مک‌اولیف، مسیحیان در قرآن: بررسی تفاسیر قدیم و جدید، (انگلیسی)

272 « Quranic hermeneutics: the views of al-Tabari and Ibn Kathir. » *Approaches to the history of the interpretation of the Qur'an*, ed. by Andrew Rippin. Oxford: Clarendon Press, 1988. pp. 46-62.

چین دَمین مک‌اولیف، «دیدگاه‌های طبری و ابن کثیر در باب تأویل قرآن»، (انگلیسی)

MEMI, H. & NAUDE, J. A.

273 « The Sahih of Bukhari in Tafsir development. » *Journal for Islamic Studies* (Melville, South Africa) 12 (1992) pp. 69-83.

همیمی و ج. نوده، «تأثیر صحیح بخاری در بسط و تحول تفسیر»، (انگلیسی)

MENGES, Karl H.

274 « Zum Türkistanischen Tafsir des 12. / 13. Jh.s. » *Ural-altaische Jahrbücher* 36 (1964) pp. 348-359.

کارل منگز، «دربارۀ یک تفسیر ترکستانی از قرن ۱۲/۱۳ میلادی»، (آلمانی)

MÉRAD, Ali.

275 *L'exégèse coranique*. Paris: Presses Universitaires de France, 1998. 128pp. (Que sais-je? 3406).

علی مراد، تفسیر قرآن، (فرانسوی)

276 *Ibn Badis, commentateur du Coran*. Paris: P. Geuthner, 1971. 267pp.

علی مراد، ابن بادیس، مفسر قرآن، (فرانسوی)

MICHOT, J.

277 « Le commentaire avicennien du verset: "Puis il se tourna vers le ciel". »
Édition, traduction, notes. *Mélanges de l'institut dominicain d'études orientales du Caire* 14 (1980) pp. 317-328 [Qur'an, 41: 11.]

ژ. میشوت، «تفسیر ابن سینا از آیه «ثُمَّ أَسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ» (دخان، ۱۱)»، (فرانسوی)

MIR, Muntansir.

278 « *Fa-qad saḡhat qulubukuma*: the interpretation of Qur'an 66:4 by Farah and Iṣlahī. » *Journal of Qur'anic Studies/ Majallat al-Dirasat al-Qur'anya* (London) 1i (1999) pp. 141-153.

مستنصر میر، «فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا: دیدگاه‌های فراهی و اصلاحی در تفسیر آیه چهارم سوره تحریم»، (انگلیسی)

279 « Iṣlahī's concept of Sura-groups. » *The Islamic Quarterly* 28 (1984) pp. 73. 85 (The Pakistani exegete Amn Ahsan Iṣlahī (b. 1906).)

مستنصر میر، «دیدگاه امین احسن اصلاحی در باب دسته بندی سوره‌ها»، (انگلیسی)

280 « Iṣlahī's concept of sura-pairs. » *The Muslim World* 73 (1983) pp. 22-32.

مستنصر میر، «دیدگاه امین احسن اصلاحی در باب دسته بندی سوره‌ها»، (انگلیسی)

281 « The Qur'anic oaths: Farahī's interpretation. » *Islamic Studies* (Islamabad) 29i (1990) pp. 5-28; also in *Renaissance* (Lahore) 10vii (2000) pp. 5-26.

مستنصر میر، «تفسیر و دیدگاه فراهی درباره قسم‌های قرآن»، (انگلیسی)

282 « Some features of Mawduḍī's *Tafṣīm al-Qur'a'n*. » *The American Journal of Islamic Social Sciences* 2 (1985) pp. 233-244.

مستنصر میر، «وجوهی چند از تفهیم القرآن مودودی»، (انگلیسی)

283 « The sura as a unity: a twentieth century development in Qur'an exegesis. » *Approaches to the Qur'an*, ed. G.R. Hawting & Abdul-Kader A. Shareef. London: Routledge, 1993, pp. 211-224.

مستنصر میر، «وحدت مضمونی سوره: تحولی قرن بیستمی در تفسیر قرآن»، (انگلیسی)

MISIRLIOGLU, Yusuf Ilzzettin.

284 *The Holy Quran and medical-science, its interpretation makes many cancers (malignant tumours) preventable. The pill & cancer, and the causation of cancer.* London: Real Science Ltd., 1976.

یوسف عزالدین میسیراوغلو، قرآن کریم و دانش پزشکی: تأثیر تفسیر قرآن در پیشگیری از بسیاری از سرطان‌ها، (انگلیسی)

MOHAMMAD BAYGI, Shahrokh.

285 « The first available Persian interpretation of the Qur'an known as *Tarjumah tafsir-i-Tabari* (the Persian translation of Tabari's interpretation of the Qu'ran).» *Hamdard Islamicus* 19iv (1996) pp. 31-44.

شاهرخ محمدبیگی، «نخستین تفسیر موجود فارسی از قرآن با نام ترجمه تفسیر طبری»، (انگلیسی)

286 « *Tarjume tafsir-e Tabari: the first available Persian interpretation of the Quran.*» Tr. Anushiravani, Alireza. *Islam and the Modern Age* 25iii (1994) pp. 143-159.

شاهرخ محمدبیگی، «ترجمه تفسیر طبری: نخستین تفسیر موجود فارسی از قرآن^(۱)»، (انگلیسی)

MOUSSA, M. Y.

287 « *Interprétation allégorique du Coran. Origine --Raisons-- Valeur de cette interprétation (Summary).*» *22 Int. Cong. Or.* 1951, II (1957) pp. 233.

م. موسی، «تفسیر تمثیلی قرآن: خاستگاه، دلایل و ارزش این گونه تفسیر»، (فرانسوی)

MUHIBBU-DIN, Murtada A.

288 « An assessment of Imam Fakr al-Din Razi's contrebution to philosophical theology in his *Al-Tafsir al-Kabr.*» *Hamdard Islamicus* 20iii (1997) pp. 77-85.

مرتضی محب‌الدین، «ارزیابی سهم امام فخرالدین رازی در کلام فلسفی بنابر التفسیر الکبیر»، (انگلیسی)

289 « *Imam Fakhr al-Din al-Razi: philosophical theology in Al-Tafsir al-Kabr.*» *Hamdard Islamicus* 17iii (1994) pp. 55-48.

مرتضی محب‌الدین، «کلام فلسفی امام فخرالدین رازی در التفسیر الکبیر»، (انگلیسی)

MUJTAHID SHABISTARI, Muhammad.

۱- ترجمه از فارسی: شاهرخ محمدبیگی، «ترجمه تفسیر طبری»، آینه پژوهش، سال چهارم، شماره ۲۴، صص ۲۱-۲۹.

290 « Linguistic doctrines in the rational interpretation of revelation (according to the Mu'tazilites). » Tr. Legenhausen, Muhammad. *Hikmat* 1i (1995) pp. 109-117.

محمد مجتهد شبستری، «آموزه‌های زبان‌شناختی در تفسیر عقلانی معتزله از وحی»، (انگلیسی)
 MUQATIL B. SULAYMAN.

291 *Kitab tafsvr al-khams mi'at aya min al-Qur'a'n: a compendium of Qur'anic law*. Ed. Goldfeld, I. Shfaram: Al-Mashriq Press, 1980. 317+8pp. [Arabic text with English introd.]

مقاتل بن سلیمان، تفسیر الخمس مئة آية من القرآن: موجزی از فقه قرآنی [اثر مقاتل بن سلیمان]، (انگلیسی)

MUSHIR-UL-HAQ.

292 « Tarjumanul Qur'an: an introduction: (a comment on an Indian scholar's work, Abul Kalam Azad). » *Islam and the Modern Age* 21iii (1990) pp. 200-204.

مشیر الحق، «مقدمه‌ای بر ترجمان القرآن: نگاهی به اثر دانشمند هندی ابوالکلام آزاد»، (انگلیسی)
 MUSTAFIZUR RAHMAN, Muhammad.

293 *An introduction to al-Maturidi's Ta'wilat Ahl al-Sunna*. Dacca: Islamic Fondation, 1981. 146pp.

محمد مستفیض الرحمن، مقدمه‌ای بر تأویلات اهل السنة، اثر ماتریدی، (انگلیسی)
 NAYED, Aref Ali.

294 « The radical Qur'anic hermeneutics of Sayyid Qutb. » *Islamic Studies* 31iii (1992) pp. 355-363; also in *Al-'Ilm* (Durban) 15 (1995) pp. 83-93.

عارف علی ناید، «تفسیر و تأویل رادیکال [تندرو] قرآن از سید قطب»، (انگلیسی)

295 « The unitary Qur'anic hermeneutics of Muhammad Baqir al-Sadr. » *Islamic Studies* 31iv (1992) pp. 443-450.

عارف علی ناید، «تفسیر و تأویل یکپارچه قرآن از محمد باقر صدر»، (انگلیسی)

NETTLER, Ronald L.

296 « A modern Islamic confession of faith and conception of religion: Sayyid Qutb's introduction to the *Tafsvr, Fi Zilal al-Qur'an*. » *British Journal of Middle Eastern Studies* 21i (1994) pp. 102-114.

زُنالد نیتلر، «درباره مقدمه سید قطب بر تفسیر فی ظلال القرآن»، (انگلیسی)

297 «Mohamed Talbi's ideas on Islam for the modern world.» *Islam and modernity: muslim intellectuals respond*, ed. by John Cooper, Ronald L. Nettler and Mohamed Mahmoud. London & New York: I. B. Tauris & Co Ltd. 1998. pp. 129-155.

زُنالد نیتلر، «دیدگاه‌های محمد طالبی راجع به اسلام در جهان امروز»، (انگلیسی)

298 «Sayyid Qutb's Qur'anic views on Islamic society and polity.» *Democracy in the Middle East. Proceedings of the annual conference of the British Society for Middle Eastern Studies ... 1992*. St. Andrews: University of St. Andrews [for the British Society for Middle Eastern Studies], 1992, pp. 322-330.

زُنالد نیتلر، «دیدگاه‌های قرآنی سید قطب در باب سیاست و جامعه اسلامی»، (انگلیسی)

NEUWIRTH, Angelika.

299 «Die Masa'il Nafi' b. al-Azraq: Element des "Portrait mythique d'Ibn 'Abbas" oder ein Stück realer Literatur? Rückschlüsse aus einer bisher unbeachteten Handschrift.» *Zeitschrift für Arabische Linguistik* 25 (1993) pp. 233-250.

آنلیکا نیویورت، «مسائل نافع بن ازرق: مبنایی برای چهره‌ای افسانه‌ای از ابن عباس یا یک قطعه ادبی واقعی؟»، (آلمانی)

NEWBY, Gordon D.

300 «Tafsir Isra'iliyat: the development of Qur'an commentary in early Islam in its relationship to Judaeo-Christian traditions of scriptural commentary.» *Journal of the American Academy of Religion* 47iv (1979) pp. 685-697.

گُردُن نیوی، «اسرائیلیات در تفسیر: شکل‌گیری تفسیر قرآن در نخستین سده‌های اسلامی و پیوند آن با منقولات یهودی-مسیحی در تفسیر کتاب مقدس»، (انگلیسی)

NWYIA, Paul.

301 *Exégèse coranique et langage mystique: nouvel essai sur le lexique technique des mystiques musulmans*. Beirut: Dar el-Machreq, 1970.

پُل نویا، تفسیر قرآنی و زبان عرفانی^(۱)، (فرانسوی)

۱- ترجمه به فارسی: پُل نویا، تفسیر قرآنی و زبان عرفانی، ترجمه اسماعیل سعادت، چاپ اول: تهران، مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۷۳، ۳۷۵ص.

302 « Le Tafsir mystique attribué a Ga'far Sadiq, edition critique. » *Mélanges de l'Université St.-Joseph* 43 (1967) pp. 179-230.

پیل نویا، «تصحیح انتقادی تفسر عرفانی منسوب به امام جعفر صادق»، (فرانسوی)

OPELOYE, Muhib O.

303 « An exegetical study of the sins of the prophets. » *Islamic Culture* 69iii (1995) pp. 21-35 (Qur'an.)

محب ایلوی، «بررسی تفسیری مسئله معاصی انبیاء»، (انگلیسی)

PEERWANI, Latimah S.

304 « Qur'anic hermeneutics: the views of Sadr al-Din Shīrazī. » *BRISMES: Proceedings of the 1991 International Conference on Middle Eastern Studies, SOAS, London ... 1991*. Oxford: British Society for Middle Eastern Studies, 1991, pp. 468-477.

لطیمه پیروانی، «تأویل قرآن در نظرگاه صدرالدین شیرازی»، (انگلیسی)

PEERWANI, Parvin.

305 « Isma'īlī exegesis of the Qur'an in *al-Majalis al-Mu'ayyadiyah* of al-Mu'ayyad fi al-Dīn al- Shīrazī. » *BRISMES: Proceedings of the 1988 Conference on Middle Eastern Studies ... Leeds... 1988*. Oxford: British Society for Middle Eastern Studies, 1988, pp. 118-127.

پروین پیروانی، «تفسیر اسماعیلی قرآن در کتاب المجالس المؤیدیه، اثر المؤید فی الدین الشیرازی»، (انگلیسی)

POONAWALA, Ismai K.

306 « Isma'īlī ta'wīl of the Qur'an. » *Approaches to the history of the interpretation of the Qur'an*, ed. by Andrew Rippin. Oxford: Clarendon Press, 1988. pp. 199-222.

اسماعیل کمال پوناوالا، «تأویل اسماعیلیه از قرآن»، (انگلیسی)

307 « Muhammad 'Izzat Darwaza's principles of modern exegesis: a contribution towards Quranic hermeneutics. » *Approaches to the Qur'an*, ed. G.R. Hawting & Abdul-Kader A.Shareef. London: Routledge, 1993, pp. 225-246.

اسماعیل کمال پوناوالا، «مبانی جدید محمد عزت درؤزه در تفسیر قرآن: گامی به سوی هرمنوتیک قرآنی»، (انگلیسی)

308 « The Qur'an in the Rasa'il Ikhwan al-Safa. » *International congress for the*

study of the Qur'an, Australian National University, Canberra, 8-13 May 1980, ed. A. H. Johns & Syed Husain M. Jafri Canberra: The University, 1980, pp. 51-67.

اسماعیل کمال پوناوالا، «قرآن در رسائل اخوان الصفا»، (انگلیسی)

POWERS, David S.

309 «The exegetical genre *nasikh al-Qur'an wa-mansukhuhu*.» *Approaches to the history of the interpretation of the Qur'an*, ed. by Andrew Rippin. Oxford: Clarendon Press, 1988. pp. 117-138.

دیوید پاورز، «نوع تفسیری ناسخ القرآن و منسوخه»، (انگلیسی)

QADI, Wadad al-

310 «The term "khalifa" in early exegetical literature.» *Die Welt Des Islams* 28 (1988) pp. 392-411.

وداد القاضی، «اصطلاح "خلیفه" در ادبیات تفسیری اولیه»، (انگلیسی)

QASHANI, 'Abd al-Razzaq al-

311 «Le commentaire ésotérique de la Sourate de l'Évènement (*al-Waqi'ah*) (56e du Coran) par Abdu-r-Razzaq Al-Qachani.» Tr. et notes de M.Vâlsan. *Études Traditionnelles* 73 (1972) pp. 255-274.

عبدالرزاق کاشانی، «تفسیر رمزی و صوفیانه عبدالرزاق کاشانی بر سوره واقعه»، (فرانسوی)

312 «Le commentaire ésotérique du Coran: Sourate 24, La Lumière (*An-Nûr*).» Tr. Vâlsan, M. *Études Traditionnelles* 74 (1973) pp. 97-114.

عبدالرزاق کاشانی، «تفسیر رمزی و صوفیانه از سوره نور»، (فرانسوی)

313 «Le commentaire ésotérique du Coran: Sourate Ya Sin (36e).» Tr. Vâlsan. M. *Études Traditionnelles* 76 (1975) pp. 122-138.

عبدالرزاق کاشانی، «تفسیر رمزی و صوفیانه از سوره یس»، (فرانسوی)

QASIM b. SALLAM, Abu 'Ubaid al-

314 *Abu 'Ubaid al-Qasim b. Sallam's K. al-nasikh wa-l-mansukh (MS. Istanbul, Topkapi, Ahmet III A 143.)* Edited with a commentary by J. Burton. Cambridge: Gibb Memorial Trust, 1987 (Gibb Memorial: New Series, XXX). 192+11pp. [Arabic text, with English translation, etc.]

ابوعبید قاسم بن سلام، کتاب الناسخ و المنسوخ اثر ابوعبید قاسم بن سلام [متن عربی، همراه با ترجمه و شرح انگلیسی از جان برتون]، (انگلیسی)

315 « Ein Kapitel aus den *Fada'il al-Qur'an* von Abu 'Ubaid al-Qasim ibn Sallam. » ed. Anton Spitaler,

Doc. isl. ined., 1952, pp. 1-24.

ابوعبید قاسم بن سلام، « قسمتی از فضائل القرآن تألیف ابو عبید قاسم بن سلام، » (آلمانی)

QASIMI, Ghulam Mustafa.

316 « Sindhi translations and tafsirs of the Holy Quran. » Translated from the Sindhi by Sayid Ghulam Mustafa Shah. *Sind Quarterly* 5iv (1977) pp. 33-49.

غلام مصطفی قاسمی، « ترجمه‌ها و تفاسیر سندی قرآن کریم، » (انگلیسی)

RAHBAR, Muhammad Daud.

317 « Approach to Qur'anic exegesis: challenge of modern ideas and social values to Muslim society. » *The Muslim World* 48 (1958) pp. 274-285.

محمد داوود رهبر، « رهیافتی به تفسیر قرآن: چالش ارزش‌های اجتماعی و مفاهیم مدرن با جامعه اسلامی، » (انگلیسی)

318 « Reflections on the tradition of Qur'anic exegesis. » *The Muslim World* 52 (1962) pp. 269-307.

محمد داوود رهبر، « تأملاتی در سنت تفسیر قرآن، » (انگلیسی)

319 « Sir Sayyid Ahmad Khan's principles of exegesis; translated from his *Tahrir fi 'usul al-tafsir*. » *The Muslim World* 46 (1956) pp. 104-112, 324-335.

محمد داوود رهبر، « قواعد تفسیر سیر سید احمد خان؛ ترجمه شده از کتابش با عنوان تحریر فی اصول التفسیر، » (انگلیسی)

RAHMAN, Yusuf.

320 « Ellipsis in the Qur'an: a study of Ibn Qutayba's *Ta'wil mushkil al-Qur'an*. » *Literary structures of religious meaning in the Qur'an*, ed. Issa J. Boullata, Richmond (Surrey): Curzon, 2000, pp. 277-291.

یوسف رحمان، « حذف در قرآن: بررسی کتاب تاویل مشکل القرآن. اثر ابن قتیبہ، » (انگلیسی)

321 « Hermeneutics of al-Baydawī in his *Anwar al-tanzil wa asrar al-ta'wil*. » *Islamic Culture* 71i (1997) pp. 1-14.

یوسف رحمان، « تاویل بیضاوی در تفسیر انوار التنزیل و اسرار التاویل اش، » (انگلیسی)

RAJI, Rasheed A.

322 « *Tafsir al-Qur'an in Nigeria: scopes, features, characteristics and peculiarities.* » *Hamdard Islamicus* 21iii (1998) pp. 15-22.

رشید راجی، «تفسیر قرآن در نیجریه»، (انگلیسی)

RIDDELL, Peter G.

323 « Controversy in Qur'anic exegesis and its relevance to the Malayo-Indonesian world. » *The making of an Islamic political discourse in southeast Asia*, ed. A. Reid. Clayton: Centre of Southeast Asian Studies, Monash University, 1993, pp. 59-81.

پیتر ریدل، «بحث و مناقشه بر سر تفسیر قرآن در دنیای مالایی زبان اندونزی»، (انگلیسی)

324 « Earliest Quranic exegetical activity in the Malay-speaking states. » *Archipel* 38 (1989) pp. 107-124.

پیتر ریدل، «نخستین فعالیت‌های تفسیر قرآنی در مناطق مالایی زبان»، (انگلیسی)

325 « The use of Arabic commentaries on the Qur'an in the early Islamic period in south and southeast Asia: a report on work in progress. » *Indonesian Circle* (London) 51 (March 1990) pp. 3-19.

پیتر ریدل، «استفاده از تفاسیر قرآن به زبان عربی در دوره‌های اولیه اسلامی در آسیای شرقی و جنوب شرقی»، (انگلیسی)

RIPPIN, Andrew.

326 « Abu 'Ubaid Kitab al-nasikh wa'l-mansukh. » *Bulletin of the School of Oriental and African Studies* 53 (1990) pp. 319-320.

آندرو ریپین، «کتاب الناسخ و المنسوخ ابو عبید»، (انگلیسی)

327 « Epigraphical South Arabian and and Qur'an exegesis. » *Jerusalem Studies in Arabic and Islam* 13 (1990) pp. 155-174.

آندرو ریپین، «کتیبه‌های عربستان جنوبی و تفسیر قرآن»، (انگلیسی)

328 « The exetegical genre *asbab al-nuzul*: a bibliographical and terminological survey. » *Bulletin of the School of Oriental and African Studies* 48 (1985) pp. 1-15.

آندرو ریپین، «بررسی کتاب‌شناختی و اصطلاح‌شناختی روایات تفسیری اسباب نزول»، (انگلیسی)

329 « The function of *asbab al-nuzul* in Qur'anic exegesis. » *Bulletin of the School of Oriental and African Studies* 51 (1988) pp. 1-20.

آندرو ریپین، «کارکرد اسباب النزول در تفسیر قرآن»، (انگلیسی)

330 «The function of the occasion of revelation material.» *Encyclopaedic survey of Islamic culture*. Vol. 2: *Studies in Quran*, ed. Mohamed Taher. Delhi: Anmol Publications, 1997, pp. 148-162 [Previously published article, revised & edited.]

آندرو ریپین، «کارکرد اسباب النزول»، (انگلیسی)

331 «Ibn 'Abbas's *Gharb al-Qur'an*.» *Bulletin of the School of Oriental and African Studies* 46 (1983) pp. 332-333.

آندرو ریپین، «غرب القرآن ابن عباس»، (انگلیسی)

332 «Ibn 'Abbas's *al-lughat fi'l Qur'an*.» *Bulletin of the School of Oriental and African Studies* 44 (1981) pp. 15-52.

آندرو ریپین، «اللغات فی القرآن ابن عباس»، (انگلیسی)

333 «Literary analysis of *Qur'an*, *tafsir*, and *sra*: the methodologies of John Wansbrough.» *Approaches to Islam in religious studies*. R. C. Martin, ed. Tucson: University of Arizona Press, 1985, pp. 151-163; also in: *The origins of the Koran: classic essays on Islam's Holy Book*, ed. Ibn Warraq, New York: Prometheus Books, 1998, pp. 351-363.

آندرو ریپین، «تحلیل ادبی متون قرآن، تفسیر و سیره: روش‌شناسی جان و نژبرو»^(۱)، (انگلیسی)

334 «The present status of *tafsir* studies.» *The Muslim World* 72iii-iv (1982) pp. 224-238; also in *Hamdard Islamicus* 6iv (1983) pp. 17-31.

آندرو ریپین، «وضعیت کنونی مطالعات راجع به تفسیر قرآن»، (انگلیسی)

335 «*Quranic studies*, part IV: some metodological notes.» *Method & Theory in the Study of Religion* 9i (1997) pp. 39-46.

آندرو ریپین، «چند نکته روش‌شناختی درباره فصل چهارم کتاب مطالعات قرآنی، اثر [جان و نژبرو]»، (انگلیسی)

336 «Reading the Qur'an with Richard Bell.» *Journal of the American Oriental Society* (Ann Arbor, MI, USA) 112iv (1992) pp. 639-647.

۱- ترجمه به فارسی: آندرو ریپین، «تحلیل ادبی قرآن، تفسیر و سیره: نگاهی به روش‌شناسی جان و نژبرو»، ترجمه مرتضی کریمی‌نیا، پژوهش‌های قرآنی، سال ششم، شماره پیاپی ۲۳-۲۴، پاییز و زمستان ۱۳۷۹، صص ۱۹۰-۲۱۷.

آندرو ریپین، «همراه با ریچارد پل در فهم و تفسیر قرآن»، (انگلیسی)

337 « Studying early *tafsir* texts.» *Der Islam* 72ii (1995) pp. 310-323.

آندرو ریپین، «مطالعه متون تفسیری اولیه»، (انگلیسی)

338 « *Tafsir Ibn 'Abbas* and criteria for dating early *Tafsir* texts.» *Jerusalem Studies in Arabic and Islam* 18 (1994) pp. 38-83.

آندرو ریپین، «تفسیر ابن عباس و معیار تاریخ گذاری متون تفسیر اولیه»، (انگلیسی)

339 « Al-Zarkashī and al-Suyutī on the function of the "occasion of revelation" material.» *Islamic Culture* 54 (1985) pp. 243-258.

آندرو ریپین، «نگرش زرکشی و سیوطی به کارکرد روایات "اسباب نزول"»، (انگلیسی)

340 « Al-Zuhrī, *Naskh al-Qur'an* and the problem of early *tafsir* texts.» *Bulletin of the School of Oriental and African Studies* 47 (1984) pp. 22-43.

آندرو ریپین، «نسخ القرآن زهری و مسأله متون تفسیری اولیه»، (انگلیسی)

RIPPIN, Andrew (ed.)

341 *Approaches to the history of the interpretation of the Qur'an*. Oxford: Clarendon Press, 1988.

آندرو ریپین، «هیافت‌هایی به تاریخ تفسیر قرآن [مجموعه مقالات]»، (انگلیسی)

342 *The Qur'an: formative interpretation*. Aldershot/ Brookfield (USA), etc., Ashgate: Variorum, 1999. xxvii+385pp.

آندرو ریپین، «تکوین تفسیر قرآن [مجموعه مقالات]»، (انگلیسی)

ROBINSON, Neal.

343 « 'Abd al-Razzâq al-Qâshânî's comments on sûra nineteen (1-40).» *Islamochristiana* 17 (1997) pp. 21-33.

نیل رُبینسون، «تفسیر عبدالرزاق کاشانی بر چهل آیه نخست سوره مریم»، (انگلیسی)

344 *Christ in Islam and Christianity: the representation of Jesus in the Qur'an and the classical Muslim commentaries*. London: Macmillan, 1991. 235pp.

نیل رُبینسون، «مسیح در اسلام و مسیحیت: بازتاب عیسی در قرآن و تفاسیر متقدم اسلامی»، (انگلیسی)

345 « Creating birds from clay: a miracle of Jesus in the Qur'an and in classical Muslim exegesis.» *The Muslim World* 79i (1989) pp. 1-13.

نیل رُبینسون، «خلق الطیر من الطین: معجزه‌ای از عیسی در قرآن و تفاسیر متقدم اسلامی»، (انگلیسی)

346 «The structure and interpretation of *Surat al-Mu'minun*.» *Journal of Qur'anic Studies/ Majallat al-Dirasat al-Qur'anya* (London) 2i (2000) pp. 89-106.

نیل رُبینسون، «ساختار و تفسیر سوره مؤمنون»، (انگلیسی)

RONCAGLIA, M.

347 «Essai sur l'exégèse coranique chez les orientalistes européens contemporains (1927-1962).» *Al-Machriq* 57 (1963) pp. 339-355.

م. رُنکاگلیا، «درباره تفسیر قرآن در نگاه خاورشناسان معاصر اروپایی (۱۹۲۷-۱۹۶۲)»، (فرانسوی)

RUBIN, Uri.

348 «'Abu Lahab and Sura CXI.» *Bulletin of the School of Oriental and African Studies* 42 (1979) pp. 13-28.

أری رُبین، «ابولهب و سوره مسد»، (انگلیسی)

349 «*Bara'a*: a study of some Quranic passages.» *Jerusalem Studies in Arabic and Islam* 5 (1984) pp. 13-32.

أری رُبین، «برائت: بررسی برخی از آیات قرآنی»، (انگلیسی)

350 «Exegesis and *Hadith*: the case of the seven *Matham*.» *Approaches to the Qur'an*, ed. G.R. Hawting & Abdul-Kader A.Shareef. London: Routledge, 1993, pp. 141-156.

أری رُبین، «تعامل تفسیر و حدیث در تعیین سبع الماثم^(۱)»، (انگلیسی)

351 «*Iqra' bi-smi rabbika ...!* Some notes on the interpretation of *Surat al-'Alaq*.» *Israel Oriental Studies* 13 (1993) pp. 213-230.

أری رُبین، «اقرأ باسم ربك: نکاتی در تفسیر سوره علق^(۲)»، (انگلیسی)

352 «Meccan trade and Qur'anic exegesis (Qur'an 2:198).» *Bulletin of the School of Oriental and African Studies* 53iii (1990) pp. 421-428.

۱- ترجمه به فارسی: أری رُبین، «تعامل تفسیر و حدیث در تعیین سبع الماثم»، ترجمه مرتضی

کریمی‌نیا، ترجمان وحی، سال چهارم، شماره ۲، شماره پیاپی ۸، اسفند ۱۳۷۹، صص ۱۱-۳۱.

۲- ترجمه به فارسی: أری رُبین، «اقرأ باسم ربك... نکاتی در تفسیر نخستین آیات سوره علق»، ترجمه

مرتضی کریمی‌نیا، پژوهش‌های قرآنی، سال پنجم، شماره پیاپی ۱۹-۲۵، پاییز و زمستان ۱۳۷۸، صص

أرى رُبَّين، «تجارت مکة و تفسیر آیه ۱۹۸ سورة بقره»، (انگلیسی)

353 « Quran and *tafsir*: the case of “*an yadin*”.» *Der Islam* 70i (1993) pp. 133-144.

أرى رُبَّين، «قرآن و تفسیر: مورد “عَنْ يَدٍ”»، (انگلیسی)

354 «*Al-Samad* and the high God: an interpretation of sura CXII.» *Der Islam* 61 (1984) pp. 197-217.

أرى رُبَّين، «الصَّمَد و خدای برتر: تفسیری بر سورة اخلاص»، (انگلیسی)

355 « The shrouded messenger: on the interpretation of *al-muzzammil* and *al-muddaththir*.» *Jerusalem Studies in Arabic and Islam* 16 (1993) pp. 96-107.

أرى رُبَّين، «پیامبر پوشانده شده: درباب تفسیر المَزْمَل و المُدَّثِّر^(۱)»، (انگلیسی)

356 « The *taf* of Quraysh: a study of sura CVI.» *Arabica* 31 (1984) pp. 165-188.

أرى رُبَّين، «ایلاف قریش: بررسی سورة قریش»، (انگلیسی)

SADR, Muhammad Baqir al-

357 « Exégèse thématique et exégèse analytique du Saint Coran.» *Aux Sources de la Sagesse* 2 / 8 (1995) pp. 7-16.

محمد باقر صدر، «تفسیر موضوعی و تفسیر تحلیلی قرآن کریم»، (فرانسوی)

358 *Lecture thématique du Saint Coran*. Lyon: A.R.C.S., 1997. 110pp.

محمد باقر صدر، «قراءت و تفسیر موضوعی قرآن کریم»، (فرانسوی)

359 « Thematic approche to Qur'anic exegesis.» *Al-Tawhîd* 6iii (1989) pp. 17-28.

محمد باقر صدر، «رہیافت موضوعی در تفسیر قرآن»، (انگلیسی)

SAENI, Ayatullah.

360 « Approaches to the exegesis of the Holy Qur'an.» *Message of Thaqaalayn* 2ii (1995) pp. 135-148. [An interview with the author, originally published in Persian by the journal *Keyhan-e-Andisheh*.]

۱- ترجمه به فارسی: آری ربین، «رسول پوشانیده: تفسیر کلمات مَزْمَل و مَدَّثِّر»، ترجمه مرتضی کریمی‌نیا، بیتات، سال هفتم، شماره ۳، شماره پیاپی ۲۷، صص ۱۶-۲۸.

آیت‌الله صائنی، «رہیافت‌هایی به تفسیر قرآن» (در مصاحبه با مؤلف)، (انگلیسی)

SALDANHA, Lawrence J.

361 *A critical approach to Quranic exegesis by a contemporary Pakistani, Dr Daud Rahbar*. Rome: Pontificia Universitas Urbaniana, 1963.

لورنس سالدنا، رهیافتی انتقادی به تفسیر قرآن از دانشمند معاصر پاکستانی، دکتر داوود رهبر، (انگلیسی)

SAMIR, Khalil.

362 «Le commentaire de Tabari sur Coran 2/62 et la question du salut des nonmusulmans.» *Annali Naples Instituto Orientale* 30 / 40 (1980) pp. 555-617.

خلیل سمیر، «تفسیر طبری بر آیه ۶۲ سوره بقره و مسئله عبادات غیرمسلمانان»، (فرانسوی)

SAMMOUD, Hamadi.

363 «Un exégète oriental en Ifriqiya: Yahya Ibn Sallam (742-815).» *Revue de l'Institut des Belles Lettres Arabes* (Tunis) 33 (1970) pp. 227-242.

حمادی صمود، «مفسری شرقی در افریقیه: یحیی بن سلام (۷۴۲-۸۱۵)»، (فرانسوی)

SANDER, Paul.

364 «Koran oder Imam? Die Auffassung von Koran im Rahmen der imamitischen Glaubenslehren.» *Arabica* 47iii-iv (2000) pp. 420-437.

پاول سندر، «قرآن یا امام: فهم قرآن در چارچوب اعتقادات امامیه»، (آلمانی)

SATTAR, M. al-

365 *Kifayat al-tafsir* of Nishapur: a rare manuscript. *Islamic Culture* 68i (1994) pp. 41-56.

م. سٹار، «مخطوطی نادر از کفایة التفسیر، اثر نیشابوری»، (انگلیسی)

SAWWAF, Mujahid Muhammad al-

366 «Early tafsir: a survey of Qur'anic commentary up to 150 A.H.» *Islamic perspectives: studies in honour of Sayyid Abul A'la Mawdudi*, Leicester: The Islamic Foundation, 1979, pp. 135-145.

مجاهد محمد الصوّاف، «تفسیر در دوره‌های اولیه: مروری بر تفسیر قرآن تا سال ۱۵۰ هجری قمری»، (انگلیسی)

SCARABEL, A.

367 « Il *Wird al-'asr* della Qadiriya: un 'commento' rituale alla Fatiha.» *Yad-nama in memoria di Alessandro Bausani*. Volume I, a cura di B. Scarcia Amoretti e L. Rostagno. Rome: Bardi, 1991 (Università di Roma "La Sapienza": Studi Orientali, X) pp. 437-451.

آ. شکرابیل، «ورد العصر تألیف قادریه: تفسیری فقهی [مناسکی] بر سوره فاتحه»، (ایتالیایی)

SCHEDL, Claus.

368 « Probleme der Koranexegeese: Nochmals *samad* in Sure 112, 2.» *Der Islam* 58 (1981) pp. 1-14.

کلاؤس شیدل، «مسأله تفسیر قرآن: بار دیگر صَمَد در سوره اخلاص، آیه ۲»، (آلمانی)

SCHIMMEL, A.

369 « Creation and judgment in the Koran and in mystico-poetical interpretation.» *We believe in one God: the experience of God in Christianity and Islam*, ed. A. Schimmel and A. Falaturi, London, 1979, pp. 149-177.

آنه‌ماری شیمیل، «آفرینش و معاد در قرآن و در تفسیر عرفانی-ادبی»، (انگلیسی)

370 « Translations and commentaries of the Qur'an in Sindhi language.» *Oriens* 16 (1963) pp. 224-243.

آنه‌ماری شیمیل، «ترجمه‌ها و تفاسیر قرآن به زبان سندھی»، (انگلیسی)

SCHÖCK, C.

371 « Die Träger des Gottesthrones in KoranAuslegung und islamischer Überlieferung.» *Welt des Orients* 27 (1996) pp. 104-132.

ک. شُک، «حاملان عرش الهی در تفسیر قرآن و روایات اسلامی»، (آلمانی)

SCHUB, Michael B.

372 « A sublime subtlety? (Fakhr al-Dīn Rāzī, Qur'an 55, 58).» *Zeitschrift für Arabische Linguistik* 6 (1981) pp. 72-73.

میشال شُب، «یک نکته سنجی عالی: تفسیر فخر رازی بر آیه ۵۸ سوره الرحمن»، (انگلیسی)

373 « Three syntactic discussions in al-Zamahšar's commentary on the Qur'an.» *Al-Andalus* 42 (1977) pp. 465-469.

میشال شُب، «سه مبحث نحوی در تفسیر قرآن زماخشری»، (انگلیسی)

SHAH WALIYULLAH.

374 *Al-Fauz al-Kabir fi Usul al-Tafsir: The principles of Qur'an commentary.* Islamabad: National Hijra Council, 1985. 93pp.

شاه ولی الله دهلوی، الفوز الكبير في اصول التفسير: قواعد تفسير قرآن، (انگلیسی)

SHAHĪD, Irfan.

375 «A contribution to Koranic exegesis.» *Arabic and Islamic studies in honor of H.A.R. Gibb*, ed. G. Makdisi, Leiden: Brill, 1965, pp. 563-580.

عرفان شهید، «گامی در تفسیر قرآن»، (انگلیسی)

376 «Another contribution to Koranic exegesis: the *sura* of the Poets (XXVI).» *Journal of Arabic Literature* 14 (1983) pp. 1-21.

عرفان شهید، «گامی دیگر در تفسیر قرآن: سوره شعراء»، (انگلیسی)

SHAHIDI SALIHI, 'Abd al-Husayn.

377 «The *Tafsir* of Mujahid: the earliest of Qur'anic commentaries.» *Message of Thaqalayn* 3iv (1998) pp. 3-31.

عبدالحسین شهیدی صالحی، «تفسیر مجاهد، قدیم‌ترین تفسیر قرآن»، (انگلیسی)

SHAMSI, F. A.

378 «Ibn Kunasah's commentary on verse 9:37 of the Holy Qur'an.» *Hamdard Islamicus* 12iv (1989) pp. 31-43.

ف. شمسی، «تفسیر ابن کناسه از آیه ۳۷ سوره توبه»، (انگلیسی)

SIDDIQI, Muhammad Mazheruddin.

379 «Some aspects of the Mu'tazil: interpretation of the Qur'an.» *Islamic Studies* 2 (1963) pp. 95-120.

محمد مظهرالدین صدیقی، «وجوهی از تفسیر معتزلی قرآن»، (انگلیسی)

SMITH, Jane I.

380 *An historical and semantic study of the term "Islam" as seen in a sequence of Qur'an commentaries.* Missoula (Montana): Published by School Press for Harvard Theological Review, 1975. xiii+247pp. [Originally presented as the author's thesis, Harvard, 1970.]

جین اسمیت، بررسی تاریخی و معناشناختی واژه "اسلام" در سلسله تفاسیر قرآن، (انگلیسی)

SPEIGHT, R. Marston.

381 « The function of *hadth* as commentary on the Qur'an, as seen in the six authoritative collections. » *Approaches to the history of the interpretation of the Qur'an*, ed. by Andrew Rippin. Oxford: Clarendon Press, 1988. pp. 63-81.

مارستون اشپایت، « کاربرد حدیث (و احادیث صحاح سته) در تفسیر قرآن، » (انگلیسی)

382 « Ein Kapitel aus den *Fada'il al-Qur'an* von Abu 'Ubaid al-Qasim ibn Sallam. » *Doc. isl. ined.*, 1952, pp. 1-24.

مارستون اشپایت، « قسمتی از فضائل القرآن تألیف ابو عبید قاسم بن سلام، » (آلمانی)

STAUTH, Georg.

383 *Die Überlieferung des Korankommentars Mugahid b. Gabrs: zur Frage des Rekonstruktion der in den Sammelwerken des 3. Jh.d. H. benutzten frühislamischen Quellenwerke*. Giessen, 1969.

گنورگ اشتاوت، روایات تفسیری مجاهد بن جبر، (آلمانی)

STEENBRINK, K.

384 « Qur'an interpretations of Hamzah Fansuri (ca. 1600) and Hamka (1908-1982): a comparison. » *Studia Islamika* 2ii (1995) pp. 73-95.

ک. استینبریک، « مقایسه‌ای میان تفاسیر قرآن حمزه فنسوری (در گذشته در حدود ۱۶۰۰ میلادی) و حمکا (۱۹۸۰-۱۹۸۲)، » (انگلیسی)

STILLMAN, Norman A.

385 « The story of Cain and Abel in the Qur'an and the Muslim commentators: some observation » *Journal of Semitic Studies* 19 (1979) pp. 231-239.

نورمن استیلمن « ملاحظاتی در باب داستان هابیل و قابیل در قرآن و تفاسیر اسلامی، » (انگلیسی)

STOWASSER, Barbara Freyer.

386 « Gender issues and contemporary Quran interpretation. » *Islam, gender, & social change* Ed. Y. Yazbeck Haddad & J. L. Esposito. New York: Oxford University Press, 1998, pp. 30-44.

باربارا فرییر استواسیر، « مسئله جنس (زن و مرد) در تفاسیر معاصر، » (انگلیسی)

387 *Women in the Qur'an, traditions and interpretation*. New York: Oxford University Press, 1994. 206pp.

باربارا فرییر استواسیر، زن در قرآن، روایات و تفاسیر، (انگلیسی)

SUBHANI, Muhammad Taqi.

388 « Contemporary orientalists on mysticism: a book review. » Tr. Iraj Rasuli. *Message of Thaqaalayn* 3i-ii (1996) pp. 197-219.

محمد تقی سبحانی، «عرفان در نگاه مستشرقان معاصر: بررسی کتابی از پُل نوبیا»، (انگلیسی)

SULAMI, Abu 'Abd al-Rahman Muhammad b. al-Husayn al-.

389 *The minor Qur'an commentary*. Ed. G. Böwering, Beirut: Dar el-Machreq, 1995. 255pp. [Arabic text, with English translation of *Ziyadat haq'q al-tafsir*.]

ابوعبدالرحمن سُلَمی، زیاده حقائق التفسیر (متن عربی و ترجمه انگلیسی)، (انگلیسی)

SULANI, Abu Lilia.

390 « The revealed text: from tafsir to reconstruction (review article). » *The Muslim World Book Review* 9iv (1989) pp. 3-9.

ابولیلیا سُلنی، «از تفسیر تا بازسازی متن وحیانی»، (انگلیسی)

SURTY, Muhammad Ibrahim Hafiz Ismail.

391 « The Qur'an in Islamic scholarship: a survey of tafsir exegesis literature in Arabic. » *The Muslim World Book Review* 7iv (1987) pp. 51-65.

محمد ابراهیم سورتی، «بررسی تفاسیر عربی قرآن کریم»، (انگلیسی)

SYAMUDDIN, Sahiron.

392 « *Muhkam and mutashabih: an analytical study of al-Tabar's and al-Zamakhshari's interpretations of Q. 3:7.* » *Journal of Qur'anic Studies/ Majallat al-Dirasat al-Qur'anya* (London) 1i (1999) pp. 63-79.

صیام‌الدین، «محکم و متشابه: بررسی تحلیلی دیدگاه‌های طبری و زمخشری در تفسیر آیه هفتم سوره آل عمران»، (انگلیسی)

TAYOB, Abdulkader.

393 « An analytical survey of al-Tabar's exegesis of the cultural symbolic construct of *fitna*. » *Approaches to the Qur'an*, ed. G.R. Hawting & Abdul-Kader A.Shareef. London: Routledge, 1993, pp. 157-172.

عبدالقادر تایوب، «بررسی تحلیلی از تفسیر طبری از ساخت سمبلیک فتنه»، (انگلیسی)

THA'LABI, Abu Ishaq Ahmad al-.

394 *Qur'anic comentary in the eastern Islamic tradition of the first four centuries of the*

Hijra, an annotated edition of the preface to al-Tha'labi's "*Kitab la-Kashf wa'l-Bayan an Tafstr al-Qur'an*" Ed. Goldfeld, I. Acre: Srugy, 1984. V+117pp. [Arabic text with English preface. Arabic title: *Mufassiru sharq al-'alam al-Islami fi arba'at al-qurun al-hijriya al-ula.*]

ابواسحاق ثعلبی، تفسیر قرآن در سنت شرق اسلامی چهار قرن نخست هجری [مقدمه کتاب الکشف و البیان عن تفسیر القرآن، اثر ثعلبی]، (انگلیسی)

THEUMA, E.

395 «Qur'anic exegesis: Muhammad and the jinn.» *Melita Theologia* (Malta) 47i (1996) pp. 51-58.

!- تیومه، «تفسیر قرآن: محمد و جن»، (انگلیسی)

TOTTOLI, Roberto.

396 «L'introduzione al *Tafsir* dello *Shayh Al Sha'rawi.*» *Annali di Ca' Foscari* 32iii / Serie Orientale 24 (1993) pp. 63-82.

روبرتو توتولی، «مقدمه تفسیر شیخ شعراوی»، (ایتالیایی)

397 «La moderna esegesi islamica ed il rifiuto delle *Isra'liyyat*: Le leggende sul bastone di Mosè mutato in serpente.» *Annali di Ca' Foscari* 29iii / Serie Orientale 21 (1990) pp. 25-35.

روبرتو توتولی، «تفسیر جدید اسلامی و رد اسرائیلیات: افسانه‌های مربوط به عصای موسی که مار شده است»، (ایتالیایی)

TROLL, Christian W.

398 «A note on the *Tafsir-i Thana'i* of Thana' Allah Amristari and his criticism of Sayyid Ahmad Khan's *Tafsir-i Ahmadi.*» *Islamic Culture* 59 (1985) pp. 29-44.

کریستیان ترول، «یادداشتی درباره تفسیر ثنائی، اثر ثناءالله امرستاری و نقداو بر تفسیر احمدی، اثر سید احمد خان»، (انگلیسی)

USMANI, Shabbir Ahmad.

399 *The noble Qur'an: Tafsir-e-Usmani*. Tr. A. Ahmad. Lahore: Aalamen Publications, 1991. 3 vols, 2643pp.

شَبیر احمد عثمانی، تفسیر قرآن کریم: تفسیر عثمانی، (انگلیسی)

VALSAN, M.

400 « Le commentaire ésotérique du Coran par Abdu-r-Razzâq Al-Qâchân. » *Études traditionnelles* 70 (1969) pp. 255-264.

م. ولسان، «تفسیر باطنی قرآن از عبدالرزاق کاشانی»، (فرانسوی)

VERSTEEGH, Cornelius H. M.

401 *Arabic grammar and Qur'anic exegesis in early Islam*. Leiden: Brill, 1993 (Studies in Semitic Languages and Linguistics, 19). 230pp.

کرنلیوس وزستیگ، نحو عربی و تفسیر قرآن در سده‌های نخست، (انگلیسی)

402 « Grammar and exegesis: the origins of Kufan grammar and the Tafsîr Maqatil. » *Der Islam* 67 (1990) pp. 206-242.

کرنلیوس وزستیگ، «نحو و تفسیر: خاستگاه نحو کوفی و تفسیر مقاتل بن سلیمان»، (انگلیسی)

403 « The linguistic introduction to Râz's *Tafsîr*. » *Studies in Near Eastern languages and literatures: memorial volume of Karel Petrâček*, ed. P. Zemánek. Prague: Academy of Sciences of the Czech Republic, Oriental Institute, 1996, pp. 589-603.

کرنلیوس وزستیگ، «مقدمه زبان‌شناختی تفسیر کبیر فخررازی»، (انگلیسی)

WAHIDURRAHMAN, A. N. M.

404 « Abu al-Kalam Azad's approach to the Qur'an. » *The Royal Asiatic Society of Bangladesh* 31i (1986) pp. 25-36.

آ. وحید الرحمان، «رہیافت ابوالکلام آزاد به قرآن»، (انگلیسی)

405 « Modernists approach to the Qur'an. » *Islam and the Modern Age* 22ii (1991) pp. 91-114.

آ. وحید الرحمان، «رہیافت نوگرایان به قرآن»، (انگلیسی)

WAHYUDI, Jarot.

406 « Exegetical analysis of the Ahl al-Kitab verses of the Qur'an. » *Islamic Studies* (Islamabad) 37iv (1998) pp. 425-443.

جزروت و هیودی، «بررسی تفسیری آیات مربوط به اهل کتاب در قرآن»، (انگلیسی)

407 « Literary interpretation of the Qur'an: Fawaşil al-Ayat, Qasam and Istifham, three examples from Bint al-Shati's *Tafsîr*. » *Islamic Studies* (Islamabad) 37i (1998) pp. 19-28.

جروت و هیودی، «تفسیر ادبی قرآن: فواصل آیات، قَسَم‌ها و استفهام در تفسیر بنت الشاطی»،
(انگلیسی)

WANSBOROUGH, John.

408 «Arabic rhetoric and Qur'anic exegesis.» *Bulletin of the School of Oriental and African Studies* 31iii (1968) pp. 469-485.

جان وَنزبرو، «بلاغت عربی و تفسیر قرآن»، (انگلیسی)

409 «*Majaz al-Qur'a n*: periphrastic exegesis.» *Bulletin of the School of Oriental and African Studies* 33ii (1970) pp. 247-266.

جان وَنزبرو، «مجاز القرآن: تفسیر پُرطناب»، (انگلیسی)

410 *Qur'anic studies: sources and methods of scriptural interpretation*. Oxford: Oxford University Press, 1977. (London Oriental series, 31.) xxvi +256pp.

جان وَنزبرو، «مطالعات قرآنی: منابع و روش‌های تفسیر کتاب مقدس»، (انگلیسی)

WHEELER, Brannon M.

411 «The Jewish origins of Qur'an 18: 65-82? Reexamining Arent Jan Wensinck's Theory.» *Journal of the American Oriental Society* (Ann Arbor, MI, USA) 118ii (1998) pp. 153-171.

برانون ویلر، «ریشه‌های یهودی آیات ۶۵-۸۲ سوره کَهِف؟ بازنگری در نظریه آرنت ونسینک»،
(انگلیسی)

412 «Moses or Alexander? Qur'an 18: 65-82? in early Islamic exegesis.» *Journal of Near Eastern Studies* 57iii (1998) pp. 191-215.

برانون ویلر، «موسی یا اسکندر: تفاسیر اولیه اسلامی از آیات ۶۵-۸۲ سوره کَهِف»، (انگلیسی)

WOOD, Kurt A.

413 «The scientific exegesis of the Qur'an (: a systematic look).» *MAAS Journal of Islamic Science* (Aligarh) 5ii (1989) pp. 7-22.

کورت وود، «ارزیابی نظام‌مند از تفسیر علمی قرآن»، (انگلیسی)

YAHUDA, A. S.

414 «A contribution to Qur'an and Hadith interpretation.» *Ingace Goldziher memorial volume*, ed. S. Lowinger & Joseph de Somogyi. Budapest, Vol. 1, 1948, pp. 280-308.

آ.س. یهودا، «کوششی در تفسیر قرآن و حدیث»، (انگلیسی)

YUSUF, Badmas 'Lanre.

415 « Evolution and development of *tafsir*. » *The Islamic Quarterly* 38i (1994) pp. 34-47; *Hamdard Islamicus* 17ii (1994) pp. 77-89.

بادمس یوسف، «تکامل و تحوّل تفسیر»، (انگلیسی)

416 « The history of *F: zilalil-Qur'an*. » *The Islamic Quarterly* 41ii (1997) pp. 85-108.

بادمس یوسف، «تاریخچه تفسیر فی ظلال القرآن، اثر سید قطب»، (انگلیسی)

YUSUF, Imtiyaz.

417 « An analysis of Swahili exegesis of Surat al-Shams in Shaykh Abdullah Saleh Al-Farsy's *Qur'ani Takatifu*. » *Journal of Religion in Africa* (Leiden) 22iv (1992) pp. 350-366.

امتیاز یوسف، «تحلیلی از تفسیر سوره شمس به زبان سواحلی از شیخ عبدالله صالح الفارسی»، (انگلیسی)

ZAFARUL ISLAM.

418 « Contribution to Qur'anic science of *tafsir* during the reign of Akbar (1556-1605). » *Hamdard Islamicus* 11ii (1988) pp. 39-55.

ظفر الاسلام، «تفسیر قرآن در عهد اکبر شاه (۱۶۰۵-۱۵۵۶)»، (انگلیسی)

ZUBER, 'Abdul-Qadir.

419 «*Exegesis of legislative verses in the Qur'an and the relevant traditions*. Book 1: *Al-Hudud. Al-Hudud*. Lagos: Al-Madinah Heritage. 1997. 141pp.

عبدالقادر زبیر، «تفسیر آیات فقهی در قرآن و روایات مرتبط»، (انگلیسی)

ZYSOW, Aron.

420 «The unrecognized Karrami texts (Qur'an commentaries). » *Journal of the American Oriental Society* (Ann Arbor, MI, USA) 108iv (1988) pp. 577-588.

آرون زیسو، «متون (تفاسیر قرآن) ناشناخته کرامیه»، (انگلیسی)

نمایه موضوعات

- آدم / ۲۵۲ / ۳۸۵
 آزاد، ابوالکلام - ابوالکلام آزاد
 آیات الاحکام / ۸۲ / ۲۹۱ / ۳۶۷ / ۴۱۹
 آیه تجزیه / ۲۶۹ / ۳۵۳
 آیه سیف / ۲۶۹
 آیه نور / ۱۶۴
 ابراهیم / ۱۵۰ / ۲۱۰
 ابراهیم و اسماعیل / ۱۲۸ / ۱۲۹
 ابلیس / ۸۹
 ابن بادیس / ۲۷۶
 ابن تیمیه / ۱۷۷ / ۱۸۶
 ابن رشد / ۲۳
 ابن سینا / ۶ / ۲۷۷
 ابن طاووس / ۲۳۶
 ابن عباس / ۶۳ / ۱۴۷ / ۱۵۶ / ۲۹۹ / ۳۳۱ / ۳۳۲
 ۳۳۸
 ابن عربی / ۱۶۴ / ۱۶۵ / ۱۶۶
 ابن عطاء / ۱۶۰
 ابن قتیبه / ۳۲۰
 ابن کثیر / ۸۷ / ۲۷۲
 ابن کُناسه / ۳۷۸
 ابن مسعود / ۴۴
 ابن ندیم / ۱۳۳
 ابوالفتوح رازی / ۲۶۵
 ابوالکلام آزاد / ۷۷ / ۱۲۱ / ۱۲۲ / ۲۲۷ / ۲۹۲ / ۴۰۴
 ابوزید، محمد / ۲۰۴ / ۲۰۵
 ابو عبید / ۳۱۴ / ۳۱۵ / ۳۲۶ / ۳۸۲
 ابو عبیده / ۱۵ / ۲۲
- ابوعلی جیانی / ۱۵۱
 ابولهب / ۳۴۸
 احباط / ۱۹۲
 اخباریان / ۲۴۳
 اختلاف قرائت / ۴۲ / ۵۹ / ۱۱۰
 اخوان الصفا / ۳۰۸
 اخوان المسلمین / ۹۰ / ۹۱
 اسباب نزول / ۳۲۸ / ۳۲۹ / ۳۳۰ / ۳۳۹
 استمتاع / ۸۳
 اسرائیلیات / ۳۰۰ / ۳۹۷
 اسکندر / ۴۱۲
 اسلام / ۳۸۰
 اسماعیلیه / ۲۵۲ / ۳۰۵ / ۳۰۶ / ۳۰۸
 اضلحی، امین أحسن / ۴۷۸ / ۲۷۹ / ۲۸۰
 اعجاز / ۶۴
 الهدایة و العرفان فی تفسیر القرآن (محمد ابوزید) / ۲۰۴ / ۲۰۵
 الیجاه محمد / ۴۸
 امام شناسی / ۲۲۹
 امام صادق / ۲۲۹ / ۳۰۲
 امین الخولی / ۲۱۸ / ۲۲۱
 انسان انگاری / ۱۴
 آنقروی، اسماعیل / ۲۳۷
 انوار التنزیل و اسرار التأویل (بیضاوی) / ۵۸ / ۸۵ / ۲۶۲ / ۳۲۱
 اهل کتاب / ۴۷ / ۲۷۰ / ۴۰۶
 ایلاف قریش / ۳۵۶
 باب، سید محمد علی / ۲۴۶
 برائت / ۳۴۹

- تفاسیر ترکی / ۱۹۹/۱۸۴/۱۱۵/۱۰۸/۶۰
 تفاسیر چینی / ۱۰۲
 تفاسیر سندی / ۳۷۰/۳۱۶/۱۷۰
 تفاسیر سواحلی / ۴۱۷
 تفاسیر کرامیه / ۴۲۰/۱۴۸
 تفاسیر کردی / ۲۵۸
 تفاسیر مالایی / ۲۰۸/۲۰۷/۲۰۶/۱۲۶/۱۲۵/۱۲۴
 . ۳۸۴/۳۲۵/۳۲۴/۳۲۳/۲۳۷/۲۰۹
 تفاسیر معاصر / ۱۰۳/۹۹/۶۲/۵۱/۳۹/۳۸
 /۲۰۲/۲۰۱/۲۰۰/۱۷۰/۱۶۹/۱۲۰/۱۱۶
 /۲۰۹/۲۰۸/۲۰۷/۲۰۶/۲۰۵/۲۰۴/۲۰۳
 /۲۲۷/۲۲۶/۲۲۲/۲۲۱/۲۱۸/۲۱۴/۲۱۳
 /۲۷۸/۲۷۶/۲۶۱/۲۵۳/۲۳۵/۲۳۴/۲۲۸
 /۳۱۷/۳۰۷/۲۹۷/۲۹۵/۲۹۴/۲۸۴/۲۸۳
 /۳۸۶/۳۵۹/۳۵۸/۳۵۷/۳۲۳/۳۲۲/۳۱۹
 ۴۱۶/۴۰۷/۴۰۵/۳۹۸/۳۹۶
 تفاسیر معتزله / ۳۷۹/۲۹۰/۱۵۱
 تفسیر ابن سینا / ۶
 تفسیر ابن عباس / ۳۳۸/۲۹۹/۱۵۶/۱۴۷/۶۳
 تفسیر ابن عطاء / ۱۶۰
 تفسیر ابن کثیر / ۲۷۲/۸۷
 تفسیر ابن کُناسه / ۳۷۸
 تفسیر ابوالفتوح رازی / ۲۶۵
 تفسیر ابوعلی جانی / ۱۵۱
 تفسیر ادبی / ۲۱۸/۱۰۰/۶۶/۶۲/۳۰/۱۵
 ۴۰۹/۴۰۷/۳۶۹/۲۲۶
 تفسیر اسماعیلیه / ۲۵۲
 التفسیر الحدیث (محمد عزت دروزه) / ۳۰۷
 تفسیر الخمس مئة آية من القرآن (مقاتل بن سلیمان) / ۲۹۱
 تفسیر المحرز الوجیز / ۱۰۵
 تفسیر المنار / ۲۱۴/۶۱
 تفسیر المیزان / ۱۷۴
- بعثت پیامبر / ۳۵۵/۳۵۱/۱۵۹
 بل، ریچارد / ۳۳۶/۴۶
 بنت الشاطی / ۴۰۷/۲۲۶/۶۲
 بنی اسرائیل / ۸۴
 بهائیت / ۷۴
 بیان فی تفسیر القرآن (خوئی) / ۲۳۰
 بیضاوی / ۱۹۳/۱۹۲/۱۹۱/۱۹۰/۱۸۹/۸۵
 ۳۲۱/۲۶۲/۱۹۸/۱۹۷/۱۹۶/۱۹۵/۱۹۴
 پزشکی / ۲۸۴
 تاریخ تفسیر / ۱۵۰/۱۳۳/۱۲۶/۵۷/۵۰/۴
 /۲۷۳/۲۵۱/۱۸۳/۱۸۲/۱۸۱/۱۵۷/۱۵۴
 /۳۴۰/۳۳۸/۳۳۷/۳۳۵/۳۳۳/۳۱۸/۲۷۵
 /۴۰۹/۴۰۸/۴۰۲/۴۰۱/۳۶۶/۳۴۲/۳۴۱
 ۴۱۵/۴۱۰
 تاویل / ۳۰۶/۳۰۴/۲۷۲/۱۷۵/۱۱۹/۲۳
 ۳۹۲/۳۲۱
 تأویلات اهل السنة (ماتریدی) / ۱۵۸/۱۳۴
 ۲۹۳
 تاویل مشکل القرآن (ابن قتیبه) / ۳۲۰
 ترجمان القرآن (ابوالکلام آزاد) / ۱۲۱/۷۷
 ۴۰۴/۲۹۲/۲۲۷/۱۲۲
 ترجمه تفسیر طبری / ۲۸۶/۲۸۵
 تشبیه / ۱۴
 تفاسیر اردو / ۲۸۲/۲۷۸/۲۲۷/۱۷۷/۳۷/۱۹/۷
 ۳۹۸/۳۶۱/۳۱۹
 تفاسیر اسماعیلیه / ۳۰۸/۳۰۶/۳۰۵
 تفاسیر امامیه / ۱۵۲/۱۳۱/۴۲/۴۱/۴۰/۳۲
 ۳۶۴/۲۶۳/۲۴۳/۲۲۹
 تفاسیر اولیه / ۲۲۵/۱۵۵/۱۴۴/۱۳۹/۵۷
 /۳۳۸/۳۳۷/۳۲۷/۳۱۰/۳۰۰/۲۵۱/۲۵۰
 /۴۰۱/۳۹۴/۳۸۳/۳۸۱/۳۷۷/۳۶۶/۳۴۰
 ۴۱۰/۴۰۲
 تفاسیر بنگالی / ۵۳

- تفسیر امام صادق/ ۲۲۹/ ۳۰۱/ ۳۰۲
 تفسیر بابیه/ ۲۴۶
 تفسیر بلاغی/ ۴۰۸/ ۶۵/ ۶۴
 تفسیر بیضاوی/ ۲۲۱/ ۸۵/ ۵۸/ ۴۵
 تفسیر بی نقطه (فیضی)/ ۲۳۱
 تفسیر تمثیلی/ ۲۸۷
 تفسیر ثنائی/ ۳۹۸
 تفسیر جلالین/ ۵۹
 تفسیر در آسیای جنوب شرقی/ ۱۲۴/ ۱۲۵
 ۱۲۶/ ۲۰۶/ ۲۰۷/ ۲۰۸/ ۲۰۹/ ۲۲۷/ ۳۲۳
 ۳۲۴/ ۳۲۵/ ۳۲۴
 تفسیر در آفریقای جنوبی/ ۱۱۸/ ۱۱۷
 تفسیر در آمریکا/ ۴۸
 تفسیر در افریقته/ ۳۶۳
 تفسیر در بوسنی و هرزگوین/ ۲۲۸/ ۲۳۴
 ۲۳۵
 تفسیر در شبه قاره/ ۱۳/ ۳۶/ ۵۳/ ۷۷/ ۲۲۷
 ۲۷۸/ ۲۸۲/ ۳۱۹/ ۳۶۱/ ۳۷۰/ ۳۹۸/ ۴۰۴/ ۴۱۸
 تفسیر در قرآن/ ۱۰۶
 تفسیر در مصر/ ۹۹/ ۱۰۰/ ۱۰۳/ ۲۰۰/ ۲۰۱
 ۲۰۳/ ۲۰۴/ ۲۰۵/ ۲۱۳/ ۲۱۴/ ۲۱۸/ ۲۲۱
 ۲۲۲/ ۲۲۶/ ۲۹۴/ ۴۱۶
 تفسیر در نیجریه/ ۳۲۲
 تفسیر ریچارد بیل/ ۳۳۶/ ۴۶
 تفسیر سلمی/ ۲۸۹/ ۷۱/ ۷۰/ ۶۸/ ۵۲
 تفسیر سوراآبادی/ ۸۹
 تفسیر شعراوی/ ۳۲۲/ ۲۰۱/ ۳۹۶
 تفسیر شهرستانی/ ۱۱۴
 تفسیر صوفیانه/ ۱۶/ ۱۷/ ۲۱/ ۲۸/ ۳۵/ ۵۲
 ۶۸/ ۱۶۹/ ۷۰/ ۷۱/ ۷۳/ ۱۶۰/ ۱۶۷/ ۱۷۶/ ۲۲۳
 ۲۲۴/ ۲۵۵/ ۲۸۷/ ۳۰۱/ ۳۰۲/ ۳۱۱/ ۳۱۲
 ۳۱۳/ ۳۶۹/ ۳۸۸/ ۴۰۰
 تفسیر طبری/ ۴۹/ ۸۷/ ۹۷/ ۹۸/ ۱۱۳/ ۱۴۱
- ۱۲۲/ ۱۲۳/ ۱۲۵/ ۱۲۶/ ۱۲۹/ ۱۸۳/ ۲۵۶
 ۲۶۰/ ۲۷۲/ ۲۸۵/ ۲۸۶/ ۳۶۲/ ۳۹۲/ ۳۹۳
 تفسیر طنطاوی/ ۲۱۳/ ۲۲۲
 تفسیر عرفانی - تفسیر صوفیانه
 تفسیر عقلی/ ۱۵۱/ ۱۷۷/ ۲۹۰/ ۳۷۹
 تفسیر علمی/ ۹۹/ ۱۰۳/ ۱۳۷/ ۱۸۵/ ۲۰۰
 ۲۱۳/ ۲۲۱/ ۲۲۲/ ۲۸۴/ ۴۱۳
 تفسیر علی بن ابراهیم قمی/ ۴۱
 تفسیر عیاشی/ ۴۱
 تفسیر فرات کوفی/ ۴۱
 تفسیر فقهی/ ۸۲/ ۲۹۱/ ۳۶۷/ ۴۱۹
 تفسیر فلسفی/ ۲۹/ ۲۸۸/ ۲۸۹
 تفسیر فی ظلال القرآن/ ۹۰/ ۹۱/ ۱۶۹
 ۲۲۶/ ۲۹۴/ ۲۹۶/ ۲۹۸/ ۴۱۶
 تفسیر کبیر فخرزازی/ ۲۵/ ۲۶/ ۲۹/ ۸۶/ ۹۴/ ۹۵
 ۹۶/ ۱۴۶/ ۱۶۱/ ۲۱۰/ ۲۱۲/ ۲۱۵/ ۲۱۷/ ۲۱۹
 ۲۲۰/ ۲۲۹/ ۲۴۰/ ۲۴۱/ ۲۴۲/ ۲۶۹/ ۲۸۸
 ۲۸۹/ ۳۷۲/ ۴۰۳
 تفسیر کشاف/ ۷۶/ ۱۹۰/ ۱۹۱/ ۱۹۲/ ۱۹۳
 ۱۹۴/ ۱۹۵/ ۱۹۶/ ۱۹۷/ ۱۹۸/ ۳۷۳/ ۳۹۲
 تفسیر کشف الاسرار و عدة الابرار (میبدی)/
 ۱۷۸
 تفسیر کلامی/ ۱۴/ ۹۶/ ۲۸۸/ ۲۸۹
 تفسیر لاهور/ ۷
 تفسیر لطائف الاشارات/ ۲۲۳/ ۲۲۴
 تفسیر ماتریدی/ ۱۳۴/ ۱۵۸/ ۲۹۳
 تفسیر مآثور/ ۲۵۱/ ۳۲۸/ ۳۲۹/ ۳۳۰/ ۳۸۱
 تفسیر مجاهد/ ۲۵۰/ ۳۷۷/ ۳۸۳
 تفسیر مجمع البیان/ ۲/ ۳/ ۵
 تفسیر مسیحی/ ۱۷۹
 تفسیر مقاتل/ ۴۰۲
 تفسیر موضوعی/ ۱۷۱/ ۲۶۱/ ۲۹۵/ ۳۵۷
 ۳۵۹/ ۳۵۸

رب العالمین / ۸۸	تفسیر نعمانی / ۴۱
رسائل اخوان الصفا / ۳۰۸	تفسیر هود بن محکم / ۱۳۸
رشید رضا / ۲۱۲	تفهیم القرآن (مودودی) / ۱۳ / ۱۹ / ۲۸۲
روزه / ۶۷	تکفیر / ۱۹۲
روش های تفسیری / ۱۵۷	تمتع / ۸۳
رویت خدا / ۱۹۶	توحید / ۲۶ / ۲۲۰
رهبر، داوود / ۳۶۱	ثناء الله امرستاری / ۳۹۸
زرکشی / ۳۳۹	جامع البیان عن تأویل آی القرآن (طبری) -
زمخشری / ۱۷۶ / ۱۹۰ / ۱۹۱ / ۱۹۲ / ۱۹۳ / ۱۹۴	تفسیر طبری
۱۹۵ / ۱۹۶ / ۱۹۷ / ۱۹۸ / ۳۷۳	جزیه / ۲۶۹ / ۳۵۳
زن / ۳۸۶ / ۳۸۷	جلالین / ۵۹
زنا / ۸۲	جن / ۵۱ / ۳۹۵
زهری / ۳۴۰	الجواهر فی تفسیر القرآن (طنطاوی جوهری) /
ساره / ۱۳۰	۲۲۲ / ۲۱۳
سبع المثانی / ۳۵۰	حاملان عرش / ۳۷۱
سجستانی / ۱۲۷	حذف در قرآن / ۳۲۰
سعد السعود (ابن طاووس) / ۲۳۶	حروف مقطعه / ۸۵
سلمی، ابو عبدالرحمن / ۵۲ / ۶۸ / ۷۰ / ۷۱ / ۳۸۹	حقائق التفسیر (سلمی) / ۵۲ / ۶۸ / ۷۰ / ۷۱ / ۳۸۹
سلیمان / ۲۱۱ / ۲۱۲	حمزة فنسوری (م ۱۶۰۰) / ۳۸۴
سورآبادی / ۸۹	خمکا (۱۹۰۸-۱۹۸۲) / ۳۸۴
سوره / ۲۷۹ / ۲۸۰ / ۲۸۳	حیری / ۱۰
سوره آل عمران / ۲۶۲	خلف الله، محمد احمد / ۱۰۰
سوره آل عمران، آیه ۷ / ۳۹۲	خلقت / ۲۶۰ / ۳۶۹
سوره اخلاص / ۳۵۴ / ۳۶۸	خلیفه / ۳۱۰
سوره اسراء، آیه ۲-۸ / ۸۴	الخولی، امین - امین الخولی
سوره اسراء، آیه ۸۵ / ۲۵	دروزه، محمد عزت / ۳۰۷
سوره اعراف، آیه ۱۷۲-۱۷۳ / ۱۶۲	دعا / ۱۱۲ / ۱۱۳
سوره اعلی، آیه ۶-۷ / ۸۱	دهلوی - شاه ولی الله دهلوی
سوره الرحمن / ۱۴۶	ذات الهی / ۲۶
سوره الرحمن، آیه ۵۸ / ۹۴ / ۳۷۲	رازی، فخرالدین / ۲۵ / ۲۶ / ۲۷ / ۲۹ / ۸۶ / ۹۴
سوره انعام، آیات ۷۶-۷۸ / ۱۵۰	۹۵ / ۹۶ / ۱۴۶ / ۱۶۱ / ۲۱۰ / ۲۱۲ / ۲۱۵ / ۲۱۷
سوره بقره / ۲۶۰	۲۱۹ / ۲۲۰ / ۲۳۹ / ۲۴۰ / ۲۴۱ / ۲۴۲ / ۲۶۹
سوره بقره، آیه ۶۲ / ۳۶۲	۲۸۸ / ۲۸۹ / ۳۷۲ / ۴۰۳

- سوره بقره، آیه ۱۰۶ / ۷۸
 سوره بقره، آیه ۱۹۸ / ۳۵۹
 سوره بقره، آیه ۲۲۹ / ۹۳
 سوره بینه / ۱۶۸
 سوره تحریم، آیه ۴ / ۲۷۸
 سوره توبه / ۳۴۹
 سوره توبه، آیه ۳۷ / ۳۷۸
 سوره تین / ۵۴
 سوره دخان، آیه ۱۱ / ۲۷۷
 سوره روم / ۱۰۱
 سوره زخرف، آیه ۸۱ / ۸۰
 سوره شعرا / ۳۷۶
 سوره شمس / ۴۱۷
 سوره صافات، آیه ۳۰-۳۳ / ۲۱۱
 سوره صافات، آیه ۹۹-۱۱۳ / ۱۲۸
 سوره علق / ۳۵۱
 سوره عنکبوت / ۲۱۹
 سوره فاتحه / ۳۱ / ۱۶۵ / ۳۵۰ / ۳۶۷
 سوره فاتحه، آیه ۲ / ۸۸
 سوره فلق / ۱۰۲
 سوره قریش / ۲۵۶
 سوره کهف، آیه ۱۹-۲۲ / ۱۶۱
 سوره کهف، آیه ۵۹ به بعد / ۱۷۳
 سوره کهف، آیه ۶۵-۸۲ / ۴۱۱ / ۴۱۲
 سوره ماعون / ۵۵ / ۵۶
 سوره مدثر / ۳۵۵
 سوره مریم / ۳۴۳
 سوره مزمل / ۳۵۵
 سوره مسد / ۳۴۸
 سوره مؤمنون / ۳۴۴
 سوره ناس / ۸۶
 سوره نساء، آیه ۲۳ / ۷۹
 سوره نساء، آیه ۲۴ / ۱۵۲ / ۱۶۳
- سوره نور / ۳۱۲
 سوره نور، آیه ۳۵ / ۱۶۴
 سوره واقعه / ۳۱۱
 سوره یس / ۳۱۳
 سوره یوسف / ۴۵ / ۵۸ / ۲۵۹
 سهل تستری / ۶۹
 سید احمد خان / ۳۱۹ / ۳۹۸
 سید رضی - شریف رضی
 سید قطب / ۶۵ / ۹۰ / ۹۱ / ۱۶۹ / ۲۲۶ / ۲۹۴ / ۲۹۶ / ۲۹۸ / ۴۱۶
 سیوطی / ۳۳۹
 شاه ولی الله دهلوی / ۳۶ / ۳۷۴
 شریف رضی / ۱۵ / ۳۰
 شعراوی، محمد متولی / ۱۳۲ / ۲۰۱ / ۳۹۶
 شفاعت / ۱۹۵
 شهرستانی / ۱۱۴
 صابنین / ۲۶۸
 صحاح سنه / ۳۸۱
 صحیح بخاری / ۲۷۳
 صدرالدین شیرازی / ۳۰۴
 صدر، محمد باقر / ۲۶۱ / ۲۹۵ / ۳۵۷
 صفات الهی / ۱۹۳
 الصلاة / ۱۱۲ / ۱۱۳
 الصمد / ۳۵۴ / ۳۶۸
 طائی، محمد / ۲۹۷
 طبرسی / ۲ / ۳ / ۵
 طبری / ۸۷ / ۱۴۲ / ۱۴۳ / ۱۴۵ / ۱۴۹ / ۱۸۳ / ۲۵۶ / ۲۷۲
 طلاق خلع / ۹۳
 طنطاوی جوهری / ۲۱۳ / ۲۲۲
 عالمین / ۸۱
 عبدالرزاق کاشانی / ۲۵۵ / ۳۱۱ / ۳۴۳ / ۴۰۰
 عبدالرؤف سینگیل / ۲۰۹

- عبدالله بن وهب / ۱۸۷ / ۱۸۸
 عبده، شیخ محمد / ۲۱۴
 عبدالله سندی / ۳۶
 عدل الهی / ۱۹۱
 عرش الهی / ۳۷۱
 عصای موسی / ۳۹۷
 عصمت پیامبران / ۳۰۳
 عقل و وحی / ۱۹۸
 علامه طباطبایی / ۱۷۴
 عیسی / ۳۳ / ۹۲ / ۹۷ / ۹۸ / ۲۴۴ / ۲۴۵ / ۲۷۱ / ۳۴۵ / ۳۴۴
 غریب القرآن / ۱۲۷
 غریب القرآن (ابن عباس) / ۳۳۱
 غزالی / ۱۶ / ۱۷ / ۱۷۶ / ۷۳ / ۱۷۶
 فاطمه / ۲۶۷
 فتنه / ۳۹۳
 فراهی / ۲۷۸ / ۲۸۱
 فزاء / ۴۴ / ۱۱۰ / ۱۱۱ / ۲۳۲ / ۲۳۳
 فرشتگان / ۱۹۷
 فرعون / ۱۶۶
 فضائل القرآن (ابو عبید) / ۳۱۵ / ۳۸۲
 فواتح سور / ۸۵
 الفوز الكبير في اصول التفسير (شاه ولی الله دهلوی) / ۳۷۴
 فیضی / ۲۳۱
 فی ظلال القرآن (سید قطب) / ۶۵ / ۹۰ / ۹۱
 ۱۶۹ / ۲۲۶ / ۲۹۴ / ۲۹۶ / ۲۹۸ / ۴۱۶
 قاسم بن ابراهیم / ۱۴
 قرائات / ۴۲ / ۵۹ / ۱۱۰
 قسم های قرآن / ۲۸۱ / ۴۰۷
 قشیری، ابوالقاسم / ۲۸ / ۲۲۳ / ۲۲۴
 کتاب / ۴۹
 کتاب المبانی / ۱۴۸
- کتاب المسترشد (قاسم بن ابراهیم) / ۱۴
 کتاب الناسخ و المنسوخ (ابو عبید) / ۳۱۴ / ۳۲۶
 کتاب ایقان (بهاء الله) / ۷۴
 کتابشناسی تفسیر / ۸ / ۲۴ / ۳۳۴
 کتیبه های عربستان جنوبی / ۳۲۷
 کز امیه / ۱۴۸ / ۴۲۰
 کسانئ / ۱۱۰
 الکشف عن حقائق غوامض التنزیل (زمخشری) / ۷۶ / ۱۹۰ / ۱۹۱ / ۱۹۲ / ۱۹۳
 ۱۹۴ / ۱۹۵ / ۱۹۶ / ۱۹۷ / ۱۹۸ / ۳۷۳ / ۳۹۲
 کشف الاسرار و عذة الابرار / ۱۷۸
 الکشف و البیان عن تفسیر القرآن (ثعلبی) / ۳۹۴
 کفایة التفسیر (حیری) / ۱۰
 کفایة التفسیر (نیشابوری) / ۳۶۵
 کیهان شناسی اسلامی / ۱۸ / ۹۵
 گناه کبیره / ۱۹۰ / ۱۹۴
 لیبب یهودی / ۱۰۴
 لطائف الاشارات (قشیری) / ۲۸ / ۲۲۳ / ۲۲۴
 اللغات فی القرآن (ابن عباس) / ۳۳۲
 ماتریدی / ۱۳۴ / ۱۵۸ / ۲۹۳
 مبانی تفسیر امامیه / ۳۲ / ۴۰ / ۴۱ / ۱۴۱ / ۲۴۳
 ۲۶۳ / ۳۶۴
 متشابهات / ۲۳۸ / ۳۹۲
 متعه / ۸۳ / ۱۵۲ / ۱۶۳
 مجاز / ۱۵ / ۲۲ / ۴۰۹
 المجالس المؤتبدیه (المؤید فی الدین شیرازی) / ۳۰۵
 مجاهد بن جبر / ۲۵۰ / ۳۷۷ / ۳۸۳
 مجمع البیان فی تفسیر القرآن (طبرسی) / ۲ / ۳ / ۵
 محاسنی (متوفای) / ۲۴۳ / ۸۵۷ / ۲۱
 المحرز الوجیز / ۱۰۵
 محکم و متشابه / ۲۳۸ / ۳۹۲
 مخالفت با تفسیر / ۵۷

مرکز تحقیقات کامپیوتر علوم اسلامی

- مرکتب کبیره / ۱۹۴ / ۱۹۰
- مریم / ۳۴۳ / ۲۶۷
- مسائل نافع بن ازرق / ۲۹۹ / ۶۳
- مستشرقان و تفسیر / ۳۴۷ / ۳۳۴ / ۲۶۱ / ۲۴
- ۳۸۸
- مسیحیان / ۲۷۱ / ۲۶۶ / ۲۲۰ / ۹۸ / ۹۷ / ۶۱
- مسیحیت / ۳۴۴ / ۲۷۱ / ۱۷۹
- مصطفی محمود / ۲۰۰ / ۱۰۳ / ۹۹
- معاد / ۳۶۹
- معاصی پیامبران / ۳۰۳
- معانی القرآن (فزاء) / ۳۳۲ / ۱۱۱ / ۱۱۰ / ۳۴ / ۴۴
- ۲۳۳
- معبد هیکل / ۸۴
- معتزله / ۳۷۹ / ۲۹۰ / ۱۵۱
- مفاتیح الغیب (فخر رازی) / ۱۸۶ / ۲۹ / ۲۶ / ۲۵
- ۲۱۵ / ۲۱۲ / ۲۱۰ / ۱۶۱ / ۱۴۶ / ۹۶ / ۹۵ / ۹۴
- ۲۱۷ / ۲۱۹ / ۲۲۰ / ۲۳۹ / ۲۴۰ / ۲۴۱ / ۲۴۲
- ۴۰۳ / ۳۷۲ / ۲۸۹ / ۲۸۸ / ۲۶۹
- مقاتل بن حیان / ۱۰۷
- مقاتل بن سلیمان / ۲۹۱ / ۱۵۵ / ۱۴۴ / ۱۰۷
- ۴۰۲
- مقدمة فی اصول التفسیر (ابن تیمیه) / ۱۸۶
- ملاصدرا / ۳۰۴
- المنار فی تفسیر القرآن / ۲۱۴ / ۶۱
- مودودی، ابوالاعلیٰ / ۲۸۲ / ۱۹ / ۱۳
- موسی / ۴۱۲
- موسی و خضر / ۴۱۲ / ۴۱۱
- میبدی / ۱۷۸
- المیزان فی تفسیر القرآن / ۱۷۴
- میکروب / ۵۱
- نجوم / ۱۸
- نحو / ۴۰۲ / ۴۰۱ / ۳۷۳ / ۱۱۰ / ۵۹
- نسخ / ۳۴۰ / ۳۰۹ / ۸۱ / ۷۹ / ۷۸
- نسخ القرآن (زهری) / ۳۴۰
- نفس انسانی / ۲۶
- نماز / ۳۱
- وجوه قرآن / ۱۲
- وحی / ۲۹۰
- وفات عیسی / ۲۴۵ / ۲۴۴ / ۳۳
- ونزبرو، جان / ۳۳۵ / ۳۳۳ / ۲۶۱
- هاییل و قابیل / ۳۸۵
- هبوط آدم / ۲۵۲
- الهدایة و العرفان فی تفسیر القرآن (محمد ابوزید) / ۲۰۵ / ۲۰۴
- هود بن محکم / ۱۳۸
- یحیی بن سلام (۷۴۲-۸۱۵) / ۳۶۳
- یوسف / ۲۵۹
- یهود / ۸۴ / ۴۷

مرکز تحقیقات کامپیوتر علوم اسلامی